

INSTITUTIONEN FÖR FILOSOFI,
LINGVISTIK OCH VETENSKAPSTEORI

”LÄRARUTBILDNINGEN ÄR INGEN KATASTROF”

Om Göteborgs universitets lärarutbildning i
dagspressen 2001-2014

Lotta Huldén

Uppsats/Examensarbete:	Magisteruppsats 15 hp
Program och/eller kurs:	Kommunikatörsprogrammet
Nivå:	Avancerad nivå
Termin/år:	Vt 2015
Handledare:	Karin Fogelberg
Examinator:	Staffan Larsson

Abstract

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Kommunikatörsprogrammet
Nivå:	Avancerad nivå
Termin/år:	Vt/2015
Handledare:	Karin Fogelberg
Examinator:	Staffan Larsson
Nyckelord:	Innehållsanalys, lärarutbildning, dagspress, strategisk kommunikation, lingvistisk diskursanalys

---

- Syfte:** Syftet med denna uppsats är att beskriva och problematisera dagspressens skildring av lärarutbildningen vid Göteborgs universitet och analysera hur denna medierade berättelse kan förstås. Undersökningen omfattar åren 2001-2014.
- Teori:** Den teoretiska utgångspunkten är lärarutbildning som ett politiserat fält, medierad kommunikation med fokus på dagspress, medielogik samt strategisk kommunikation.
- Metod:** Kvantitativ innehållsanalys samt kvalitativ innehållsanalys med utgångspunkt i lingvistisk diskursanalys.
- Resultat:** 8 procent av alla nyheter om lärarutbildning i Dagens Nyheter, Göteborgs-Posten och Svenska Dagbladet 2001-2014 handlar om Göteborgs universitets lärarutbildning. Resultatet visar att de flesta nyheter som handlar om innehåll och organisation av lärarutbildningen på GU är negativa. Lärarutbildningen vid Göteborgs universitet missgynnas i medierapporteringen eftersom positiva aspekter tonas ner och döljs av den journalistiska formen och det är oftast negativa aspekter på sakfrågor om lärarutbildningens innehåll och organisation som lyfts fram. Det är i störst utsträckning externa aktörer som kommer till tals i sakfrågor om lärarutbildningens innehåll och organisation. Anställda på Göteborgs universitet är aktörer i media mindre utsträckning. Lärarutbildning omtalas ofta som ett objekt utan koppling till något lärosäte, i samband med nyheter om skol- och utbildningspolitiska frågor. Lärarutbildning omtalas upprepningsvis i dagspressen som en orsak och en lösning på problem i skola och samhälle.

Förord

Journalistik och nyheter är något som alltid har intresserat mig och en gång i tiden funderade jag på att bli journalist. Nu valde jag att utbilda mig till språklärare i stället, vilket också är ett bra val när man har ett stort intresse för språk och kommunikation. Det har varit spännande att kunna kombinera mitt intresse för journalistik och nyheter med min lärarbakgrund, genom att inom ramen för en magisteruppsats i kommunikationsvetenskap utforska nyhetsrapporteringen om lärarutbildningen vid Göteborgs universitet. Under de år som omfattas av denna uppsats undersökning, har jag själv varit en flitig nyhetsläsare och ett flertal av artiklarna hade jag redan stött på och påverkats av sedan tidigare. Att förhålla sig till dessa artiklar igen med forskarglasögon på har varit en utmaning. Att gräva där man står och skriva en uppsats om något som man själv har ett nära förhållande till är spännande och stimulerande, men kan också vara lite problematiskt. Fördelen har varit att jag har en viss förståelse och kännedom om området och ett stort engagemang. Nackdelen är att jag ibland har haft svårt att förhålla mig objektivt. Uppsatsarbetet har varit mycket intressant och lärorikt, men nyheter är tyvärr sällan positiva till sin natur och artikelläsningen har emellanåt väckt en del känslor. Stort tack till min handledare Karin Fogelberg för ett mycket bra stöd med goda samtal och kloka synpunkter under processens gång.

Innehållsförteckning

1. Inledning och bakgrund.....	6
1.1 Lärarutbildning i Sverige.....	8
1.2 Lärarutbildning vid Göteborgs universitet	9
2. Teoretiskt ramverk och tidigare forskning	13
2.1 Lärarutbildning som politiserat fält	13
2.2 Medier som opinionsbildare	15
2.2.1 Medielogik, nyhetsvärdering och journalistisk form.....	16
2.2.2 Olika aktörers anpassning till medielogiken	17
2.2.3 Diskursanalys av nyhetstext	19
2.3 Strategisk kommunikation.....	19
2.4 Mediebilder av lärarutbildning	21
2.5 Sammanfattning av bakgrund och teori.....	23
3. Syfte och frågeställningar.....	24
4. Metod och material.....	25
4.1 Kvantitativ innehållsanalys	25
4.1.1 Tillvägagångssätt.....	26
4.1.2 Avgränsningar och sökord.....	28
4.2 Kvalitativ innehållsanalys	30
4.2.1 Tillvägagångssätt.....	31
5. Resultat och analys.....	33
5.1 Resultat och analys av delstudie 1.....	33
5.1.1 Lärarutbildningen i dagspressen 2001-2014.....	33
5.1.2 Vad handlar artiklarna om?	34
5.1.3 Hur värderas lärarutbildningen?	36
5.1.4 Vem kommer till tals?	37
5.1.5 Sammanfattning och analys av delstudie 1.....	39
5.2 Resultat och analys av delstudie 2.....	40
5.2.1 Lärarutbildning i relation till skola och utbildningspolitik.....	40
5.2.2 Lärarutbildning i relation till samhället.....	43
5.2.3 Lärarutbildning i relation till högre utbildning.....	45
5.2.4 De händelser som fått mest uppmärksamhet i dagspressen.....	46
5.2.4.1 Rapporteringen om VFU	46
5.2.4.2 Rapporteringen om brister i lärarutbildningen	48
5.2.4.3 Rapporteringen om inriktningen Barn- och ungdomsvetenskap, BAUN	50
5.2.4.4 Sammanfattning av de händelser som fått mest uppmärksamhet.....	54

5.2.5 De positiva nyheterna.....	54
6. Sammanfattning och diskussion.....	57
Referenslista.....	62

1. Inledning och bakgrund

Under 2014 spreds nyheten ”Fler sökande till Paradise Hotel än till Lärarhögskolan” snabbt i sociala medier. Som läsare kan man reagera på den rubriken på olika sätt. Man kan reagera på att det är få som söker till lärarutbildningen eller så kan man förfasa sig över att det är många som söker till ett skandalomsusat program som Paradise Hotel¹. Hur man reagerar beror på vilken relation man har till TV-programmet och vilken uppfattning man har om lärarutbildning och läraryrket.

Min egen lärarbakgrund påverkar naturligtvis hur jag uppfattar nyheter om lärarutbildningen och läraryrket i medierna. När jag var yrkesverksam lärare upplevde jag att det ofta förekom dåliga nyheter om skolan och lärarutbildningen, vilket påverkade min yrkesstolthet och arbetsglädje negativt. Det som jag uppfattar som en negativ nyhet är förstås färgat av min bakgrund. Andra människor kanske inte ens upptäcker nyheten eller läser den på samma sätt.

Nyheten ovan är bara en av många braskande rubriker som handlar om lärarutbildning. På senare år har en mängd artiklar och debatter om skolan och lärarutbildningen förekommit i media, ofta inramat av temat ”en skola i kris” och olika rapporter om sjunkande kvalitet i svensk skola har duggat tätt. Resultaten i den så kallade PISA-undersökningen är ett exempel på en nyhet som har fått stort utrymme. PISA är en internationell studie som utvärderar femtonåriga ungdomars kunskaper i matematik, naturvetenskap och läsförståelse. Studien genomförs var tredje år. När resultaten av senaste PISA-undersökningen presenterades 2013, visade det sig att svenska skolelevers resultat hade sjunkit i jämförelse med andra länder (Skolverket, 2015). Detta fick stort utrymme i nyhetsrapporteringen. Skolan är en het politisk fråga och inför valet 2014 visade mätningar att det var just skolfrågan som en majoritet av svenska folket ansåg vara den absolut viktigaste valfrågan (Lärarnas riksförbund, 2015). Under denna uppsats tillblivelse offentliggjordes ännu en rapport och skapade rubriker i media. Det var en rapport som är genomförd av OECD på beställning av den tidigare alliansregeringen. OECD-rapporten uttryckte än en gång att svensk skola är i kris och får åter fart på mediedebatten om kvalitet i skolan (OECD, 2015).

Lärarutbildningen är ofta med som en omtalad aktör i dessa rapporter. Rubriker och löpsedlar om att lärarutbildningen måste bli bättre, att det är alltför enkelt att bli antagen till lärarutbildning och att ”vem som helst” kan komma in är ingen ovanlig syn. Forskare, lärare och allmänheten verkar eniga om att lärarutbildningen har låg status och att orsaken till lärarutbildningens minskade attraktionskraft tros vara läraryrkets låga status. Frågan är vad som är hönan och vad som är ägget. Är det

---

¹ Paradise Hotel är en dokusåpa som går ut på att unga singlar, både tjejer och killar, tävlar om vem som kan hålla sig kvar längst i paradiset. Förutsättningen för att få stanna är att de hittar en rumskamrat av det motsatta könet. Det är upp till var och en att bestämma hur långt man är beredd att gå för att få stanna (Wikipedia).

lärarutbildningens fel att svenska elevers skolresultat sjunker? Eller är det skolan som arbetsplats som är problemet? Eller är allt bara en felaktig mediebild?

Nästan alla har en relation till skolan och en uppfattning om vad lärarutbildning är och hur en lärare borde vara. Det finns gott om verkliga historier i samhället, både bra och dåliga. Vilka av dessa historier kommer fram? Vilka historier berättas och vilken roll har medierna när det gäller att berätta historier?

Den nigerianska författarinnan Chimamanda Ngoze Adichie pratar i ett så kallat Ted Talk (Ted Global, 2009) om ”The Danger of One Single Story”. Hon syftar här på det ödesdigra i att bara ge en bild eller berättelse av något och menar att det saknas positiva berättelser och bilder från Afrika. Afrika förknippas oftast med elände, fattigdom och svält, eftersom det är det som man möter i medierna. Det finns alltför få nyanserade historier om Afrika i medier och litteratur. Mediebilderna av Afrika är stereotyp. En stereotyp kan förvisso ha ett korn av sanning i sig, men det är inte den enda sanningen.

Kanske är det drastiskt att jämföra läraryrket och lärarutbildning i Sverige med Afrika. Men liknelsen när det gäller avsaknad av goda historier är kanske inte alldeles irrelevant. Vilka berättelser och nyheter om lärarutbildning och läraryrket är det som dominerar? Sveriges kommuner och landsting (SKL) menar att det förekommer felaktiga myter om skolan och att myter är ”påståenden om skolan som ofta syns i media och i debatten, men som stämmer dåligt med välgrundad fakta” (SKL, 2015).

En undersökning som genomfördes av Statistiska Centralbyrån 2012, på uppdrag av lärarutbildningskonventet, visar att en stor majoritet av nyutexaminerade lärare är nöjda med sin utbildning (Göteborgs universitet, 2011). ”Det är hög tid att politikerna slutar skälla på utbildningen och i stället tar krafttag för att göra läraryrket mer attraktivt”, skriver Karin Mårdsjö Blume och Mats Tegmark från lärarutbildningskonventet, i en debattartikel i Svenska Dagbladet (SvD, 2012-05-02).

Enligt bloggaren och skolstrategen Per Kornhall behöver lärarutbildningarna göras om och anpassas till skolans behov.

Lärarutbildningarna har varit svensk skolas enfant terrible under en lång tid. Politiker har försökt styra den och lärosäten försökt akademisera den. Lärare har varit missnöjda, kvaliteten har varit ojämn och akademien har behandlat den på olika sätt. Men i allt detta har man inte riktigt gått till kärnan med vad vi egentligen har dem till. (Skolvärlden, 2015)

Per Kornhall tycker att vi ska ställa frågan om vad vi har lärarutbildningarna till. För mig som har en lärarexamen finns det inga tveksamheter om vad lärarutbildningen är till för, men en diskussion om

lärarutbildningens komplexitet i samhället är något som borde lyftas fram. Min uppfattning är att de flesta som arbetar inom skola och lärarutbildning anser att mediebilden är felaktig och alltför negativt vinklad och att det finns många goda historier som aldrig kommer fram. Det satsas nu resurser från flera håll på olika kampanjer i syfte att förändra bilden. Några insatser som görs är bland annat SKL som har ställt samman fakta om skola och lärarutbildning (SKL, 2015). Siffror och fakta presenteras för att slå hål på det som SKL anser vara myter som att ”få söker till lärarutbildningen”, ”alla kommer in”, ”lärare trivs inte på jobbet” etc. Skolverket har fått i uppdrag av regeringen att föra en informationskampanj för att locka fler att söka förskolläraryrket och lärarutbildning. Kampanjen kallas för ”för det vidare” och har som syfte att lyfta fram goda exempel (Skolverket, 2015).

Det finns en uppfattning även vid Göteborgs universitet (GU), som bland annat uttrycks i lärarutbildningens kommunikationsstrategi (Göteborgs universitet, 2015), att läraryrkets låga status och en alltför negativ medial bild medför att det är en stor utmaning att rekrytera rätt studenter och tillräckligt många studenter till lärarutbildningarna. Vi är många som har en uppfattning om mediebilden av lärarutbildningen men vi har inte någon samlad analys av hur medierapporteringen egentligen ser ut. Vilken är egentligen den mediala bilden av lärarutbildningen vid GU och hur kan den förstås? Hur ofta handlar allt det som skrivs om lärarutbildning i dagspressen specifikt om lärarutbildningen på GU? Denna uppsats görs på uppdrag av Lärarutbildningsnämnden (LUN) vid GU för att kartlägga den medierade bilden av lärarutbildningen på GU under åren 2001-2014. Genom att ta reda på vad som har rapporterats om och hur värderingen av lärarutbildningen på GU har sett ut i dagspressen under de senaste åren, ökar förhoppningsvis möjligheten till att arbeta strategiskt i syfte att förmedla den önskvärda bilden av lärarutbildningen vid GU.

1.1 Lärarutbildning i Sverige

Ordet lärarutbildning används ofta som ett samlat begrepp trots att lärarutbildning i dag i praktiken består av flera olika utbildningsprogram. Det som man i Sverige menar med lärarutbildning i dag har sitt ursprung i flera olika traditioner: folkskolläraryrket, läroverksläraryrket, fackläraryrket och förskolläraryrket (Lindberg, 2002).

Lärarutbildningen omtalas oftast ospecificerat i bestämd form, inte minst i media, trots att dagens lärarutbildning utgörs av en rad olika program och inriktningar. Egentligen kan man inte prata om lärarutbildningen som en enhet, eftersom begreppet innefattar en mångfald av utbildningar. Dock används begreppet flitigt och innefattar ett gemensamt mål; en yrkesutbildning som utbildar lärare som ska undervisa i förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola. Enligt Lindberg döljer detta sätt att omtala lärarutbildning det faktum att utbildning av lärare har sett olika ut historiskt sett.

Normaltillståndet är att det är stora skillnader mellan olika typer av lärarutbildningar och inriktningar. Det finns också skillnader mellan utbildningar vid olika lärosäten. Trots att begreppet lärarutbildning

inte uttrycker hela bilden av vad som ryms inom lärarutbildningsfältet, väljer jag ändå att fortsättningsvis i denna uppsats använda begreppet lärarutbildning, eftersom det har blivit ett vedertaget begrepp som i vardagligt tal används och de flesta har förmodligen någon uppfattning om vad det innefattar.

Det råder en ganska stor enighet bland forskare som studerat lärarutbildning om att det har skett en förskjutning på flera plan, som har inneburit att läraryrkets status kraftigt har försämrats under de senaste decennierna (Bertilsson, 2013). Läraryrkets sjunkande status har bland annat inneburit att söktrycket till lärarutbildningarna har minskat kraftigt.

Varje år examineras i Sverige ungefär 8000 nya lärare (Lärarnas Riksförbund, 2015). Det råder idag en brist på utbildade lärare i vissa ämnen och allt tyder på att Sverige står inför en stor framtida lärarbrist (ibid). På grund av detta har flertalet av Sveriges lärarutbildningar fått i uppdrag att öka antalet studieplatser och planen är att lärarutbildningarna ska byggas ut 2015-2018. Lärarutbildningens utbyggnad innebär att det behöver rekryteras många nya studenter och fler lärare och forskare till lärarutbildningen. Det finns en uppfattning bland yrkesverksamma i skolor och på lärarutbildningarna att en negativ mediebild av både skola och lärarutbildning är en bidragande orsak till att läraryrket har tappat i status och att det resulterar i att färre studenter söker sig till lärarutbildningen.

Göteborgs universitet är ett av de lärosäten i Sverige som har fått i uppdrag att bygga ut lärarutbildningen med närmare 1000 nya studieplatser under åren 2015-2018.

1.2 Lärarutbildning vid Göteborgs universitet

1842 inrättades ett folkskoleseminarium i Göteborg och sedan dess har det etablerats flera olika lärarutbildningar. I och med högskolereformen 1977 inrättades flera av dem i universitetsorganisationen (Linné, 2015). Lärarutbildningen vid GU är idag en av landets största och utbildar inom samtliga verksamheter inom skolans område och erbjuder flest ämnen i Sverige. Fram till 2001 låg huvudansvaret för lärarutbildningarna på Utbildningsvetenskapliga fakulteten, ofta kallad Pedagog. Från och med 2001 blir lärarutbildningen hela GU:s ansvar då man, i enlighet med högskoleförordningens krav, inrättade ett universitetsgemensamt organ för lärarutbildning: Utbildnings- och forskningsenheten för Lärarutbildning (UFL) som från och med 2010 kallas för Lärarutbildningsnämnden (LUN). LUN:s uppdrag är att samordna och säkerställa kvaliteten på GU:s lärarutbildningar. Ansvaret för lärarutbildningen är i princip utspritt på hela GU eftersom lärarutbildning pågår på 35 olika institutioner och 9 fakulteter. Även om lärarutbildningen är en del av GU:s ansvar, förekommer det att lärarutbildningen blir omtalad som det som sker på ”Pedagogen” eller ”lärarhögskolan”.

Läroarbldning sker även i samarbete med skolor och skolhuvudmän i och med att en viktig del av utbildningen innehåller så kallad verksamhetsförlagd utbildning, VFU². Under VFU-perioderna tillbringar läroarstudenterna tid ute i skolverksamhet som en del av sin utbildning (Göteborgs universitet, 2015).

GU:s övergripande kommunikationspolicy fastslår att GU ska upplevas som ett sammanhållet universitet. Läroarbldningen är den största utbildningen och läroarstudenter utgör ungefär 11 % av GU:s totala studentantal. Läroarbldningen vid GU engagerar tusentals medarbetare såväl inom som utom universitetet (Göteborgs universitet, 2015).

Tidsperioden 2001-2014 är vald som undersökningsperiod för denna studie eftersom det är en intressant och dynamisk period som ligger nära tidsmässigt och som innehåller mycket utvecklingsarbete och förändringar för läroarbldningen såväl vid Göteborgs universitet som för läroarbldning i övriga landet.

- 2001 startar Läroarprogrammet 2001 (LP01) och ersätter de tidigare fritidspedagog-, förskolläroar-, grundskolläroar- och ämnesläroarutbildningarna. Skillnaden mot tidigare utbildningar är att studenterna läser ett program och väljer inriktning mot olika åldrar och ämnen inom programmet.
- Under åren 2004-2007 genomför Högskoleverket en rad olika utvärderingar av LP01. Resultatet av dessa utvärderingar är publicerade i en rapportserie (Högskoleverket, 2005). I rapporterna framkommer en del kritik mot samtliga lärosäten som har läroarutbildningar i Sverige, som till exempel att studietakten på vissa kurser är låg och att många lärosäten har svag forskningsanknytning. Det finns också specifik kritik mot GU:s läroarutbildning. Det framkommer bland annat att inrättandet av UFL är kraftigt ifrågasatt internt på GU och att det finns ett lågt förtroende för UFL bland medarbetare på GU. Det framkommer även positiva utlåtanden från HSV, som att GU:s läroarutbildning har ett brett utbud och mer forskningsanknytning än flera andra lärosäten och högre andel disputerade läroare än flera andra lärosäten, samt att man anser att det finns en genomtänkt strategi för utvärdering och kvalitetsarbete i anslutning till läroarutbildningen på GU (Högskoleverket, 2005).
- 2006 flyttar den utbildningsvetenskapliga fakulteten, i folkmun oftast kallad "Pedagogen" från Mölndal in till centrala Göteborg.

---

² VFU benämns ibland i vardagligt tal för praktik, men den korrekta termen är verksamhetsförlagd utbildning. VFU examineras och har samma status som de kurser som läses på universitetet; högskoleförlagd utbildning (HFU).

- 2007 införs Speciallärarprogrammet och det Specialpedagogiska programmet omarbetas.
- 2010 byter UFL namn till Lärarutbildningsnämnden (LUN).
- 2011 startar Lärarprogrammen 2011 (LP11) och LP01 fasas ut. Det innebär att ett lärarprogram ersätts av flera olika program med tre inriktningar: förskollärarprogrammet, grundlärarprogrammet, ämneslärarprogrammet med två inriktningar och ett stort antal ämneskombinationer samt yrkeslärarprogrammet och kompletterande pedagogisk utbildning (KPU).
- 2014 får lärarutbildningen vid GU i uppdrag att utöka antalet platser på lärarutbildningen under åren 2015-2018. I faktiska siffror innebär lärarutbildningens utbyggnad en ökning med ungefär 950 studenter för GU:s del. I Lärarutbildningsnämndens kommunikationsstrategi, som har formulerats inför denna utbyggnad står det följande:

De utmaningar som Göteborgs universitet måste hantera för att klara sin del av utbyggnaden är att öka söktrycket till lärarutbildningen, förändra omvärldens negativa bild av läraryrket och lärarutbildningen samt värna kvaliteten i utbildning och forskning i den snabba utbyggnaden (Göteborgs universitet, 2015).

Undersökningar och statistik visar att GU:s lärarutbildning är bra, både när det gäller hur nöjda studenterna är och antalet sökande. Statistiska centralbyrån (SCB) genomförde 2013, på uppdrag av lärarutbildningskonventet, en enkät med examinerade lärarstudenter från hela Sverige som tog ut sin examen 2009 och 2010. Resultaten i den undersökningen visar att en majoritet av lärarstudenterna på GU, såväl som riksgenomsnittet, i hög grad är nöjda med sin lärarutbildning (Göteborgs universitet, 2011). Ungefär 37 000 sökte till något lärarprogram 2014, vilket är 230 % fler än de som sökte till läkarprogrammet. Ansökningsstatistik visar att GU har mellan 4 och 10 sökande per studieplats till lärarutbildningsprogrammen. Grundlärarprogrammet vid GU kom på första plats i 2014 års ranking av lärarutbildningar. I rankingen bedömdes bland annat söktryck och genomströmning (Universitets- och högskolerådet, 2015, Göteborgs universitet, 2015).

Många upplever dock att debatt och medierapportering om skolan och läraryrket är negativ, vilket innebär att det kan bli en utmaning för GU att locka till sig tillräckligt med sökande till lärarutbildningen. Eftersom lärarutbildningen är en del av hela GU, utgör GU:s gemensamma kommunikationsstrategi en bakgrund till kommunikationsstrategin för lärarutbildningen. I GU:s gemensamma kommunikationsstrategi uttrycks att media är en viktig kanal:

[...] kommunikation genom massmedia är en möjlighet att nå ett stort antal intressenter. Det som skiljer massmedia från de flesta andra kanaler är att vi inte själva styr över dem. För att nå fram till media och skapa genomslag är det viktigt att dels arbeta proaktivt, dels säkerställa nyhetsvärdet i det som ska kommunicera (GU, 2015).

I LUN:s Handlings- och verksamhetsplan (HP/VP) uttrycks att målet för 2014-2016 är att LUN ska: ”bidra till en mer nyanserad och vetenskapligt grundad debatt om skolans framtid och läraryrkets status såväl regionalt som nationellt”. För att nå målen säger LUN:s HP/VP att man ska ”återkommande synliggöra skol- och lärarutbildningsrelevanta frågor i olika mediala sammanhang”. (Göteborgs universitet, 2013).

Skrivelsen ”mer nyanserad” uttrycker att LUN anser att debatten inte är tillräckligt nyanserad i nuläget. Skrivelsen att ”återkommande synliggöra” uttrycker att det finns en uppfattning om att medierna spelar stor roll och är en viktig plattform. Genom att ha med en skrivning om både skolfrågor och lärarutbildningsrelevanta frågor uttrycker LUN i sin handlings- och verksamhetsplan att det finns ett starkt samband mellan lärarutbildning och skola.

Under hösten 2014 och vintern 2015 har LUN tagit fram en strategisk kommunikationsplan, som en del i arbetet med utbyggnaden av lärarutbildningen. I kommunikationsstrategin uttrycks att det finns ett behov av att arbeta för att höja lärarutbildningens och läraryrkets status:

Ett viktigt mål för Göteborgs universitet är att bidra till att lärarutbildningens och läraryrkets status höjs. Detta ställer höga krav på ett strategiskt långsiktigt kommunikationsarbete som inkluderar många olika parter, inom och utom universitetet. (Göteborgs universitet, 2015)

GU:s övergripande kommunikationsstrategi fastslår att Göteborgs universitet ska upplevas som ett sammanhållet universitet, både internt och externt. För LUN:s del innebär det att kommunikationen i anslutning till rekrytering av lärarstudenter måste genomföras på ett sådant sätt att bilden av det sammanhållna universitetet stärks. Enligt LUN:s kommunikationsstrategi är en av styrkorna med lärarutbildningen på GU att den är en integrerad del av hela universitetets samlade utbud. Detta gör GU:s lärarutbildning erbjuder unikt många utbildningsalternativ. Den bild som LUN vill kommunicera när det gäller lärarutbildningen vid GU är: ”Lärarutbildningen i Göteborg ger ett jobb för framtiden” (Göteborgs universitet, 2015).

2. Teoretiskt ramverk och tidigare forskning

Det här kapitlet inleds med en genomgång av utbildningsvetenskaplig forskning om lärarutbildningen som politiserat fält. Därefter kommer teorier om medierad kommunikation med fokus på dagspressen att belysas; hur olika aktörer anpassar sig till medielogiken samt en definition på vad strategiskt kommunikationsarbete innebär. Kapitlet avslutas med en genomgång av forskning om medierapportering och lärarutbildning.

2.1 Lärarutbildning som politiserat fält

Över hela världen är lärarutbildning en statlig angelägenhet och utgör tillsammans med skolfrågor ett viktigt politiskt område. Enligt Lindberg (1999) är den starka statliga styrningen av lärarutbildningen särskilt utmärkande för Sverige. Lärarutbildningens uppdrag är att vara ett medel för statens styrning av skolan och målet för lärarutbildningen är att skapa en utbildning som kan producera goda lärare som ska arbeta i skolan, som i sin tur ska utbilda barn för ett framtida samhälle.

Sveriges första stadga för folkundervisning kom 1842 och i den uttrycks vad läraren förväntades kunna och veta och hur läraren skulle vara. Indirekt uttrycks härigenom skolans innehåll och bärande ideal. När staten vill förändra lärarutbildningen tillsätts oftast en utredning. Under perioden 1952-2008 har det genomförts flera lärarutbildningsutredningar som har innehållit förslag om genomgripande förändringar vilka har påverkat lärarutbildningens utformning (Linné, 2014).

Sedan högskolereformen 1977, då bland annat lärarhögskolorna avskaffades, är lärarutbildning en del av det högre utbildningssystemet som omfattas av universitetens och högskolornas självständighet. Men lärarutbildning är också en del av skolsystemet och en statlig styrning som direkt påverkar utbildningen.

Enligt Bertilsson (2014) har ingen annan högskoleutbildning varit utsatt för så många utredningar och så omfattande reformer som lärarutbildningen. Varje ny reform innebär en successiv förändring av synen på läraryrket och lärarrollen vilket påverkar lärarutbildningens utformning.

Under de 14 år som den här uppsatsen fokuserar på, 2001-2014, har det genomförts ett flertal utvärderingar och utredningar och två nya lärarutbildningar har startat. Utredningen *Att lära och leda – En lärarutbildning för samverkan och utveckling* (SOU 1999:63) låg till grund för den lärarutbildning som infördes 1 juli 2001 (LP01). LP01 ersatte förskolläraryrket, fritidspedagogutbildningen, grundskolläraryrket årskurs 1-7 och 4-9 samt ämnesläraryrket, som fanns tidigare. I och med införandet av LP01 suddades gränsen ut mellan olika inriktningar och ämnen eftersom studenterna sökte till ett lärarprogram och fick en gemensam lärarexamen, men med olika inriktningar inom samma examen. LP01 går under benämningen *Lärarprogrammet*.

Under åren 2004-2007 genomförde Högskoleverket en rad olika utvärderingar av LP01. Resultatet av dessa utvärderingar är publicerade i en rapportserie (Högskoleverket, 2005). Dessa rapporter fick stor uppmärksamhet (Bertilsson, 2013). Högskoleverkets utvärderingar 2004-2007 resulterade i *En hållbar lärarutbildning* (SOU 2008:109), som låg till grund för den lärarutbildning som infördes 1 juli 2011. Avsikten med denna utbildning, var att lärarprofessionen återigen blev uppdelad på flera olika examina för olika åldrar och ämnen och med ett större fokus på ämnesfördjupning. I och med LP11, blev det återigen olika program för förskollärare, grundlärare och ämneslärare.

Hallsén (2013) har i sin avhandling gjort en analys av de statliga direktiv och offentliga utredningar (SOU) från efterkrigstid och fram till 2011, som har legat till grund för förändringar av lärarutbildningen i modern tid. Hallséns analys visar att lärarutbildning och skola förutsätts ha en nära relation tillvarandra, framförallt genom att lärarutbildning ska anpassas efter skolan. Uppfattningar och samhällsströmningar om vad lärarutbildningen är, kan och bör vara ramar in dessa olika policytexter. Detta resulterar i en spänning mellan å ena sidan krav relaterade till skolan och å andra sidan krav när det gäller forskning och akademiska kunskaper. Hallsén menar att lärarutbildning tillskrivs olika roller och funktioner i sin position i utbildningssystemet och befinner sig i ett komplext läge mellan stat, skola och högre utbildning. Lärarutbildning är av tradition mer detaljstyrd än andra högskoleutbildningar och lärarutbildning och läraryrket förekommer ofta i den politiska debatten. En sökning på lärarutbildning på riksdagens hemsida ger nästan tre gånger så många träffar jämfört med yrkesutbildningar som exempelvis läkarutbildning eller polisutbildning (Hallsén, 2013).

Lärarutbildning berör de flesta människor i samhället och nästan alla har en uppfattning om vad en bra lärare är och hur en bra skola bör vara. Oavsett om kritik eller negativa nyheter är sanna eller inte, uppfattas det som att politiker visar på handlingskraft när de möter allmänhetens tryck. När lärarutbildning och skola utsätts för kritik, blir det lättare för staten att motivera olika insatser.

Lärarutbildningen ska se till att samhället får bra lärare som ska arbeta i den skola som ska fostra samhällets barn och framtida arbetskraft (Hallsén, 2013). En slutsats Hallsén drar i sin studie är att lärarutbildning omtalas som att den befinner sig efter den utveckling som sker i skolan. Ett exempel är när det gäller IT-området. IT- undervisningen på lärarutbildningen anses inte vara i fas med skolans behov och utvecklingen som sker när det gäller IT i undervisningen. Det finns en uppfattning om att lärarutbildning borde ligga steget före och vara en instans som ska förse skolan med det som skolan behöver. Hallsén menar att lärarutbildning och skola tillsammans ska bidra till utveckling i en gemensam process. En tendens som framträder är att när det är kris i skolan, anses lärarutbildningen i många fall vara en bidragande orsak. Är det däremot fråga om positiv utveckling inom skolan anses lärarutbildningen ligga ett steg efter. Det är alltså både skolans bristande utveckling och skolans snabba utveckling som används för att motivera förändringar av lärarutbildningen, enligt Hallséns studie.

2.2 Medier som opinionsbildare

Vem som har makten att bestämma över medierna och vilken roll medierna bör spela i ett samhälle är något som det ständigt diskuteras och forskas om. Lärarutbildning och skola är objekt som får stort utrymme i den offentliga debatten och förekommer ofta i medierapportering. Medierna utgör en integrerad del av samhället och de flesta medborgare har ett stort intresse av att hålla sig uppdaterade om vad som händer inom olika områden och på olika platser. De traditionella massmedierna, dit dagspressen räknas, har nära samverkan med en rad institutioner inom politik, ekonomi, juridik, kultur etc. Forskare är eniga om att medierna är relativt mäktiga och har stor påverkan när det gäller opinionsbildning. Medierna kan utöva makt över vilka frågor människor tycker är viktiga och hur människor uppfattar verkligheten. Om man inte har egenupplevda erfarenheter av det som medierna rapporterar om är det endast mediernas bilder man har tillgång till. Medierna påverkar demokratin både indirekt och direkt. För att medborgare ska kunna ta del av den demokratiska processen i ett samhälle, krävs det att de är informerade och upplysta (Larsson, 2014).

Några av de krav som ställs på medierna är: information, granskning, opinionsbildning samt gruppkommunikation. De medier som fokuseras på i denna uppsats är dagspressen. Trots att många har spått dagspressens död, behåller den fortfarande en stor andel av nyhetskonsumenterna. Storstadsmorgontidningarna, där Dagens Nyheter, Göteborgs-Posten och Svenska Dagbladet utgör några av de största, har fortfarande en betydande andel läsare, även om de har minskat något (Wadbring & Weibull, 2014). Även om det är önskvärt att massmedierna har en informerande och granskande roll som fungerar som ett forum för samhällsdebatt, så är alla stora medieföretag privata (undantaget Public Service som Sveriges Television och Sveriges Radio) och väljer själva hur och vad de ska göra inom ramen för pressetiska regler och juridiska ramar som Tryckfrihetsförordningen (ibid).

Den norske medieforskaren Hoyer menar att mediernas makt som opinionsbildare tar sig uttryck på tre sätt; de är *deltagare*, *ledare* och *påverkare*. Medierna påverkar opinionen eftersom de är *deltagare* i debatten, de är *ledare* av debatten eftersom de väljer vem som ska få uttrycka sin åsikt och vem som inte får uttrycka sin åsikt, de är *påverkare* eftersom de definierar problem och situationer (Larsson, 2014).

Man kan alltså konstatera att det är i medierna som den politiska agendan presenteras. Journalistforskaren Kent Asp har undersökt mediernas partiskhet i riksdagsvalen sedan 1979. Enligt Asp så påverkas nyhetsinnehållet och mottagarens uppfattning om nyhetsinnehållet av vem som är aktör, alltså den som uttalar sig. Vem som får uttala sig om vad påverkar mediebildens av verkligheten. Den som lyfts fram i bild och/eller ingress blir artikelns huvudaktör och enligt Asps forskning är det ofta så

att huvudaktören gynnas, eftersom den får möjlighet att lyfta fram frågor och förmedla åsikter och argument (Asp, 1988). Således påverkas också mottagarens uppfattning om verkligheten av vad som förmedlas i nyhetsrapporteringen och av vem som är aktör.

En aktör behöver inte vara en person, utan det kan vara ett politiskt parti, en organisation, en myndighet etc. En aktör kan gynnas eller missgynnas på tre sätt i massmediernas nyhetsförmedling:

1. Aktören kan missgynnas eller gynnas genom den bild som ges och genom (a) graden av uppmärksamhet, (b) hur aktören framställs samt (c) hur aktören framställs i relation till andra aktörer.
2. Aktören kan missgynnas eller gynnas genom vilken bild som ges av olika sakfrågor och genom (a) graden av uppmärksamhet olika sakfrågor får, (b) på vilket sätt sakfrågor framställs och (c) hur sakfrågor framställs i relation till varandra.
3. Aktören kan missgynnas eller gynnas genom det sätt på vilket aktören själv relateras till olika sakfrågor. Får aktören själv framträda med åsikter och budskap som aktören själv önskar eller förbinds aktören med sakfrågor som aktören själv inte önskar? (Asp, 1988).

2.2.1 Medielogik, nyhetsvärdering och journalistisk form

Journalistikens syfte är att spegla verkligheten och förmedla fakta. Dock är det omöjligt att förmedla helt saklig och opartisk journalistik, eftersom det finns många styrande och begränsande villkor. Alla journalistiska produkter är bearbetade av människor och bygger på ett urval från verkligheten. Det sker ständigt ett urval på olika nivåer. Den process som används vid urvalet av nyheter brukar kallas för gatekeeping och det finns olika faktorer som avgör vilka nyheter som passerar grindarna. Faktorer som spelar roll är olika påtryckargrupper, redaktionell ledning, ekonomiska resurser och mediets generella nyhetspolicy (Hvitfelt, 1988).

Antalet händelser är betydligt fler än vad som blir nyheter. Vad som blir en nyhet är inte helt objektivt, eftersom själva urvalsprocessen att välja och välja bort sker subjektivt. Genom att analysera vilka händelser som återfinns i medierna kan man beskriva hur nyhetsvärderingen går till. Vad som är eller blir en nyhet kan definieras på olika sätt, men det finns vissa generella drag; enkla, dramatiska och viktiga händelser som väcker känslor hos människor och som utspelar sig i närheten av nyhetsmediets utgivningsområde och som har hänt nyligen. En nyhet är sällan positiv, utan har oftast negativa inslag. Normer i samhället påverkar också nyhetsurvalet (Wadbring & Weibull, 2014).

Olika medier har olika medielogik. Vissa nyheter passar bättre i tv och andra fungerar bättre i tryckt press. Internet och den digitala tekniken har dock förändrat medielogiken betydligt. Tidigare var det

bara på tv man kunde hitta rörlig bild, men nu finns det både för dator, platta och mobil. Både tidningar, radio och tv erbjuder numer rörlig bild på alla plattformar (Wadbring & Weibull, 2014).

Journalistiska beskrivningar påverkar den bild av verkligheten som människor skaffar sig genom medier. Både vad som presenteras och hur det presenteras är viktigt. Den journalistiska formen omvandlar händelser och hur en nyhetsartikel är utformad påverkar läsaren. Nyhetsartiklar med samma innehåll, men olika utformning påverkar på olika sätt. Rubriker, ingresser och bilder har stor betydelse för vilka budskap en artikel förmedlar och påverkar läsaren mer än själva brödtexten. Vanligtvis innebär journalistik förenkling eftersom syftet är att göra komplicerade och oklara skeenden begripliga för en bred massa. Händelseförlopp skildras sällan i sin helhet, utan uppmärksamheten riktas mot höjdpunkter som oftast är dramatiska. Språket är enkelt och uttrycksfullt och ska inte utgöra ett hinder för läsaren (Hvitfelt, 1988).

2.2.2 Olika aktörers anpassning till medielogiken

Läroutbildningen i Sverige i dag är en integrerad del av högskolors och universitets utbildningsutbud. Universitet och högskolor verkar idag på en konkurrensutsatt marknad som alltmer liknar den kommersiella världen, vilket innebär att högskolor och universitet behöver lägga resurser på att bygga upp sitt varumärke och locka till sig studenter, lärare och forskare. Även för offentliga verksamheter är det viktigt att synas och bygga varumärke. Ingen verksamhet existerar för sin egen skull, utan måste kunna visa resultat. Allt fler statliga myndigheter blir medialiserade och lägger alltmer resurser på strategiskt kommunikationsarbete (Fredriksson & Pallas, 2014).

Definitionen på att en organisation är medialiserad är att det finns ett synsätt inom organisationen som innebär att verksamheten påverkas av mediernas arbetssätt och logik. I stället för att medier är något externt i förhållande till verksamheten, blir medierna en styrande faktor för hur verksamheten organiseras. Statliga myndigheter är inget undantag och många myndigheter lägger stora ekonomiska resurser på att köpa konsulttjänster för strategiskt kommunikationsarbete. Flera olika aktörer ställer krav och granskar myndigheters kommunikationsarbete, inte minst medier. Medier anses ha stor betydelse och nästan två tredjedelar av Sveriges myndigheter lägger stor vikt vid att anpassa sig till medielogiken och är medialiserade per definition enligt Fredriksson och Pallas (2014). Det finns en stor strävan att kommunikation med medier ska utgöra en självklar del i de anställdas arbetsuppgifter. Fredriksson och Pallas (2014) beskriver myndigheternas medialisering utifrån Schulz³ fyra dimensioner: *förlängning*, *ersättning*, *sammansmältning* och *anpassning*. *Förlängning* innebär att organisationer kan förlänga sin kommunikation med hjälp av medierna, både i tid och rum. Detta kan

---

³ Fredriksson & Pallas refererar i sin rapport till Winfried Schulz (2004) som menar att medialisering kan beskrivas utifrån fyra dimensioner.

ta sig uttryck genom att myndigheter kommunicerar med journalister och sedan hoppas på att information ska förmedlas vidare till allmänheten. *Ersättning* innebär att medier ersätter annan typ av kommunikation, exempelvis att en företrädare från en organisation väljer att medverka i medier i stället för på ett formellt möte. *Sammansmältning* betyder att en organisation låter medier vara en självklar del av projektplaneringen och att mediekontakter ska utgöra en självklar del av alla anställdas arbetsuppgifter. *Anpassning* är när verksamheter organiseras på ett sätt som möjliggör kontinuerlig beredskap för mediekontakter eller att det fattas beslut som grundar sig på en strävan att organisationen ska kunna kontrollera mötet mellan organisationen, de anställda och medierna.

Alla Sveriges statliga myndigheter som har ett styrdokument för sitt kommunikationsarbete, har någon skrivelse om hur medier ska hanteras, enligt en undersökning av Fredriksson och Pallas (2014). Myndigheter har i stor utsträckning en idé om att medier och medielogik är något som man måste anpassa sig till. Den dominerande uppfattningen bland Sveriges myndigheter är att dimensionen *förlängning* är den viktigaste, det vill säga att media är en viktig kommunikationskanal som kan förstärka organisationens kommunikation. Undersökningen visar också att många myndigheter betraktar medierna som en målgrupp och att det är en prioriterad kommunikationskanal. Många myndigheter lägger stor vikt vid mediebild. En negativ mediebild anses ha stor betydelse för vilket förtroende omvärlden har för myndigheten. En positiv mediebild anses kunna stärka förtroendet. Det är alltså främst tre motiv som gör att myndigheter anser att medier är viktiga, enligt Fredriksson och Pallas (2014): 1) Medierna fyller en viktig samhällsfunktion som granskare av offentlig verksamhet och förmedlare av nyheter, vilket innebär att myndigheten måste vara tillgänglig för att snabbt kunna besvara frågor från journalister. 2) Medier är en viktig informationskälla och myndigheten kan genom medierna få god spridning utan alltför stora kostnader. 3) Många myndigheter är måna om att synas på rätt sätt.

Medier har en stark påverkan på organisationer som är utsatta för negativ kritik, särskilt när det rör frågor om moral, enligt Grafsröm et al. (2013). Det är en framväxande samhällstrend att granska organisationers förehavanden när det gäller frågor som rör etik och moral, i synnerhet när det gäller frågor som rör samhället och miljön. Allt fler organisationer ställs till svars för hur deras arbete påverkar samhället och miljön. Socialt och miljömässigt ansvar har fått en ökad betydelse. Om kritiken mot en organisation inte utgår från konkreta regler eller felaktigheter utan grundar sig på moraliska ställningstaganden, kan det vara svårt för en organisation att bemöta den. Organisationers moral bedöms och värderas och nya möjligheter till att kommunicera via internet skapar stort utrymme för fler än journalister; alla som vill kan uttrycka sin åsikt och åsikter kan spridas mycket snabbt (ibid).

2.2.3 Diskursanalys av nyhetstext

Att framställa något i språklig form innebär semantiska val och ett sätt att ta ställning. Den som producerar en text, sändaren, gör det i ett visst sammanhang och utifrån ett visst perspektiv. Den som läser en text, mottagaren, skapar en bild utifrån sitt perspektiv. Vad som blir meningsskapande i en text påverkas av hur något representeras, vilka ordval som har gjorts och vilken form skribenten har valt. Varken sändare eller mottagare är neutrala eller passiva i den meningsskapande processen (Ledin & Moberg, 2010:153 -154). En journalist producerar en text utifrån ett visst sammanhang, vissa perspektiv och ramar. Mottagaren som läser skapar sig sin bild av innehållet utifrån sina referensramar.

Inom medieforskningen finns det en lång tradition av att studera hur mediernas innehåll skildrar samhället. Genom att analysera nyhetsvärdering och öka kunskapen om hur journalistiska texter ser ut, ökar möjligheten för organisationer att bemöta och hantera den egna mediebild. ”Nyheter är diskurs eftersom de utgör ett slags språk. Den sociala verkligheten paketeras på ett särskilt sätt, vilket framträder genom nyhetsrapporteringspråket” (Berglez, 2010:272). Genom att ha ett diskursanalytiskt perspektiv på nyhetstexter kan man uppmärksamma hur nyhetsdiskursen samspelar med övergripande samhällsidéer, värderingar och intressen.

Lingvistisk diskursanalys är en sub-disciplin till generell diskursanalys och har utvecklats som ett komplement till så kallad *kritisk diskursanalys* (Spitzmüller & Warnke, 2011). Den lingvistiska diskursanalysen undersöker i första hand lingvistiska uttryck och manifestationer och innefattar även diskussioner om språk och kommunikation. Den lingvistiska diskursanalysen har sitt ursprung i lingvistik och korpuslingvistik, till skillnad mot kritisk diskursanalys som tar avstamp i politiken. Enligt lingvistisk diskursanalys utgörs diskurs av virtuella textkorporer med texter som står i förbindelser med varandra och alstrar och sprider vetande (Spitzmüller & Warnke, 2011). En av förutsättningarna för den lingvistiska diskursanalysen är att man använder tillräckligt stora textkorporer.

2.3 Strategisk kommunikation

Strategisk kommunikation är, enligt Falkheimer och Heide (2011), ”en organisations medvetna kommunikationsinsatser för att nå sina mål”. Strategisk kommunikation är en praktik där medlemmar i en organisation handlar och kommunicerar medvetet och målrelaterat. Strategisk kommunikation är också ett forskningsfält som strävar efter att beskriva och förstå själva utövandet av strategisk kommunikation och vilka konsekvenser strategisk kommunikation kan ha för samhället och organisationer (Falkheimer & Heide, 2011). Vår värld är komplicerad och den ökade globaliseringen ställer stora krav på kommunikation, relationer och system för att effektivisera kommunikationen.

Synen på kommunikation har förändrats från en relativt enkel syn, där man såg på kommunikation som information som skulle överföras från en sändare till en mottagare, till en mer komplex syn. Kommunikation är en interaktiv process, där mening skapas och återskapas i samspel mellan sändare och mottagare. Detta är en ständigt pågående process som består av erfarenheter och dialog och meningsskapande. Hur man kommunicerar beror på i vilken kontext man befinner sig. Kommunikationsverksamhet på vetenskaplig grund är en relativt ny företeelse (Larsson, 2014) och i Sverige kan man säga att kommunikation som verksamhet startade under andra världskriget när staten inrättade en informationsbyrå. Specialister på kommunikation och relationer har dock med stor sannolikhet funnits i alla tider. Makthavare och opinionsbildare har i alla tider behövt stöd för att nå ut med sina budskap. Enligt Larsson har kommunikationsverksamheten stärkt sin ställning i organisationerna under det senaste decenniet. Det har visat sig att fungerande kontakter och relationer betyder alltmer för en organisations fortlevnad och utveckling. Massmedier anses av de flesta organisationer vara en viktig kanal för att nå ut till olika målgrupper och intressenter, men enligt Larsson är det viktigt för en organisation att inse att organisationen inte själv kan bestämma om och när en publicering av en nyhet ska ske. Lika lite som man kan styra över när publicering eller uppmärksamhet av en kontroversiell fråga som organisationen är inblandad i ska upphöra. Det är medierna själva som tar sig rätten att välja ut och initiera nyheter och rätten att ha synpunkter på de händelser som uppmärksammas. Medierna äger också rätten till vem som ska få sista ordet (Larsson, 2014).

Internkommunikation är också en viktig del av det strategiska kommunikationsarbetet. Palm (2006) menar att det finns ett starkt samband mellan den interna och den externa kommunikationen. Det spelar ingen roll hur mycket resurser man lägger på presskontakter, annonsering och trycksaker om inte den interna kommunikationen fungerar. Den faktor som starkast präglar omgivningens bild av organisationen är den egna personalen. Om det förekommer rykten och missuppfattningar bland personalen, sprids felaktigheterna lätt vidare utanför organisationen.

Den ökade medialiseringen har medfört att allt fler organisationer har en plan för kriskommunikation. Begreppet kriskommunikation används vanligtvis med avseende på mediekontakter och kommunikation med allmänheten via olika kanaler, när det har uppstått en kris. Krishantering och kriskommunikation är inget nytt, även om det på senare år har fått större uppmärksamhet och utgör en allt viktigare del för en organisations strategiska kommunikationsplanering. En kris är en oväntad och omvälvande händelse som oftast inträffar plötsligt. Det kan vara en stor och dramatisk händelse som påverkar hela samhället, men det kan också vara en förtroendekris som drabbar organisationer i samband med granskning och negativ medial uppmärksamhet. En kris kan innebära negativa konsekvenser om landet, myndigheten eller företaget inte handlar på ett riktigt sätt. Är det en stor

samhällskris kan det innebära att medborgarnas säkerhet äventyras, att det uppstår ekonomiska svårigheter eller att organisationens rykte skadas. Samhället i stort samt myndigheter, organisationer och företag behöver vara beredda på att ställas inför en kris (Larsson, 2014). Att öva på tänkbara scenarier och att upprätta krisplaner är en del av den förberedelsen. Ur ett retoriskt perspektiv omfattar kriskommunikation även det som händer mellan berörda aktörer i en krissituation. Det retoriska perspektivet på kriskommunikation kan bidra med struktur, fokus på språklig förmedling och förståelse för kommunikationens villkor (Mral & Vigsö, 2013). De tre begreppen ethos, logos och pathos, som utgör grundpelare inom retoriken, har också en avgörande betydelse när det gäller kriskommunikation. En viktig grund är att skapa tillit, förtroende och trovärdighet. Logos handlar om att förmedla fakta och argumentera rationellt, pathos om de känslor som finns eller väcks hos de berörda. Ethos handlar om talarens trovärdighet, vilket ligger i betraktarens ögon. Det innebär att det är viktigt att snabbt svara på frågor för att inte någon annan ska föra ens talan, att bemöta anklagelser, visa att man tar ansvar och inte lägga skulden på någon annan, varken utanför eller inom den egna organisationen (Mral & Vigsö, 2013).

Strategisk kommunikation i det medialiserade samhället innebär alltså att organisationer behöver avsätta resurser och utveckla strategier för att påverka och reagera på medierna och deras nyhetsbevakning, ha en plan för hur olika möjliga kriser ska hanteras och en organisation som snabbt kan reagera på både positiva och negativa nyheter.

Englund (2012) menar att man kan kalla det faktum att många av landets lärarutbildningar har svårt att fylla utbildningsplatserna för en kris. Frågan är då om man kan hantera den krisen med strategisk kommunikation? En metod för att arbeta med strategisk kommunikation är att bedriva kampanjer. När det gäller politiska organisationer, har det blivit allt vanligare att bedriva mer eller mindre permanenta kampanjer (Strömbäck, 2011).

2.4 Mediebilder av lärarutbildning

Det verkar finnas både stöd i forskning (Englund, 2012, Wiklund, 2012) och en allmän uppfattning om att debatt och nyheter som gäller skolan, läraryrket och lärarutbildning får ett stort utrymme i media och att det oftast handlar om negativ publicitet när det gäller detta område. Lärarnas riksförbund framhåller i en rapport (Lärarnas Riksförbund, 2015) att det i media ”[...]gärna lyfts fram negativa aspekter av lärarutbildningen och lärarstudenterna”. Många har åsikter om skolan, nästan alla har en relation till skolan och läraryrket; antingen som elev, förälder eller före detta elev.

Medierna spelar således en viktig roll i hur lärarutbildning bevakas och debatteras. Vissa aspekter lyfts fram och bevakas och andra aspekter hamnar utanför. Det är viktigt att undersöka hur lärar-

utbildningsfrågor formuleras och omtalas i olika sammanhang, eftersom ordval och urval spelar en viktig roll (Wiklund, 2012). Under de senaste decennierna har lärarutbildningen återkommande kritiserats i medierna. Detta är inte unikt för Sverige, utan återkommer i flera andra västerländska nationer, som exempelvis Storbritannien och USA (ibid). Forskare som bland annat Gerstl-Pepin, (2007) menar att det politiska beslutsfattandet påverkas av hur utbildningsfrågor bäddas in i människors vardagssamtal och i den offentliga debatten och att det utifrån ett demokratiskt perspektiv är viktigt att systematiskt undersöka vilken roll medierna spelar när det gäller utbildningspolitik. Genom att göra innehållsanalyser av medierapporteringen får man en uppfattning om hur nyhetsvärderingen ser ut och vem som får komma till tals.

Medialisering av utbildningspolitik är ett relativt nytt fenomen (Englund, 2012). Diskursen som framträder i media under 1990- och 2000-talet är negativ och en bild målas upp av att skolan är i kris. Det finns undantag med viss positiv rapportering från enskilda skolor, men den dominerande bilden är negativ och det sker en generalisering och en upprepning av den negativa bilden (ibid). Enligt Englund (2012) och Wiklund (2012) var rapporteringen i DN särskilt dominerande och negativ i slutet på 90-talet och början på 2000-talet. DN:s rapportering präglas av en stark kritik mot lärarutbildning och mot den socialdemokratiska politik som anklagas för att ha gjort så att lärarutbildningen är undermålig och att skolan är i kris. Kritiken har främst varit riktad mot lärarutbildningen i Stockholm. Englund menar att Dagens Nyheters rapportering har fått stor påverkan på skolpolitiken genom att sätta en dagordning och gång på gång upprepa kritiken. Under våren 2005 rapporterades det om Högskoleverkets utredningar i bland annat dagspressen. Enligt Englund blossade det upp en förtroendekris för lärarutbildning runt 2005 på grund av hur massmedia valde att rapportera om dessa utredningar. Debatten styrdes framför allt av DN:s nyhetsurval och politiska åsikter. Englund anser att nyhetsrapporteringen många gånger gav en mer negativ bild än den faktiska kritiken i Högskoleverkets rapporter. Framför allt lyftes inte olika lärosätens skillnader fram i medierna. Långt ifrån alla lärosäten med lärarutbildning fick kritik av Högskoleverket. Men i nyhetsrapporteringen framstod det som att all lärarutbildning var dålig. Aktörer från lärarutbildningen och forskare inom pedagogik och utbildningsvetenskap stängdes ute ur debatten och fick inte sina debattartiklar publicerade:

[...] den i Sverige dominerande dagstidningen, Dagens Nyheter, kommit att inta en avgörande roll i svensk utbildningspolitik genom att under decennier kunna sätta dagordningen för utbildningspolitiken, utesluta och utestänga alternativa röster och efterhand mer eller mindre direkt påverka utbildningspolitiken (Englund, 2012:49)

Kommunikationsenheten vid Göteborgs universitet låter regelbundet genomföra mätningar av GU:s genomslag i olika medier. Enligt dessa mätningar är 90 procent av medierapporteringen om GU

positiv och 10 procent av nyheterna är neutrala eller negativa (Göteborgs universitet, 2015). Någon specifik undersökning om mediebilderna av lärarutbildningen vid Göteborgs universitet har inte gjorts⁴.

2.5 Sammanfattning av bakgrund och teori

Lärarutbildning i Sverige är nära sammanlänkad med skolfrågor och utbildningspolitik och omfattas till stor del av den utbildningspolitiska kommunikationen. Många forskare beskriver samtidigt politiska tillstånd som medialiserat och att medier utgör en maktfaktor när det gäller opinionsbildning eftersom de i sin bevakning styrs av sina egna nyhetsvärderingar och den egna medielogiken. Detta har lett till att organisationer i allt större utsträckning arbetar med strategisk kommunikation för att försöka styra på vilket sätt medierna uppmärksammar deras sak eller organisation. Lärarutbildning i Sverige, inklusive Göteborgs universitets lärarutbildning, står inför en utbyggnad som innebär att det behöver rekryteras många nya studenter till lärarutbildningarna de närmsta åren. Läraryrkets status har sjunkit och det är svårt att fylla alla utbildningsplatser på Sveriges lärarutbildningar (Bertilsson, 2013). Det anses vara en utmaning att genomföra en utbyggnad av lärarutbildningen och det finns en uppfattning om att en negativ mediebild är en av orsakerna till läraryrkets och lärarutbildningens sjunkande status. Tidigare forskning visar att framförallt Dagens Nyheter har haft en mycket negativ medierapportering om lärarutbildningen i Stockholm (Englund, 2012, Wiklund, 2012).

Att medierapporteringen om lärarutbildningen vid GU skulle vara mestadels negativ är en hypotes och det har aldrig gjorts någon analys av den medierade bilden i dagspressen om lärarutbildningen vid GU. Genom att göra en innehållsanalys av vilka händelser relaterade till lärarutbildning och GU som återfinns i nyhetsrapporteringen under de senaste åren, kan man få en uppfattning om hur nyhetsvärderingen av lärarutbildningsrelaterade frågor ser ut och en förståelse för vilka bakomliggande orsaker som styr medierapporteringen. Den analysen kan förhoppningsvis utgöra en gedigen kunskapsgrund för Göteborgs universitets strategiska kommunikationsarbete.

---

⁴ I en magisteruppsats genomförd vid Lunds universitet (Guggenheimer & van der Meer, 2006) gjordes en kvantitativ jämförelse av olika svenska universitets genomslag i tre olika dagstidningar under ett slumpmässigt antal veckor under 2005. I undersökningen framkom det att antalet artiklar i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Dagens Industri som handlade om lärarutbildning på GU, endast utgjorde 2 % av nyhetsrapporteringen om GU. Någon analys eller värdering av själva innehållet gjordes inte i den undersökningen.

3. Syfte och frågeställningar

Som visats i bakgrunden ovan, uttrycks det både i GU:s övergripande kommunikationsstrategi och i LUN:s handlings- och verksamhetsplan att medier anses vara en viktig kanal för kommunikation. Genom att ta reda på hur GU:s lärarutbildning har representerats i några av de största dagstidningarna under de senaste åren, ökar förhoppningsvis möjligheten för lärarutbildningsnämnden (LUN) att arbeta både proaktivt och strategiskt i enlighet med kommunikationsstrategin, för att nyansera debatten och synliggöra lärarutbildning och skolfrågor.

Syftet med denna studie är att beskriva och problematisera dagspressens skildring av lärarutbildningen vid GU och analysera hur denna medierade berättelse kan förstås. Tre av de största dagstidningarna i Sverige; Dagens Nyheter (DN), Göteborgs-Posten (GP) samt Svenska Dagbladet (SvD), studeras under åren 2001-2014. Denna tidsperiod har valts ut eftersom det är en mycket innehållsrik period både för lärarutbildningen vid GU såväl som för lärarutbildning i Sverige, med ett flertal reformer och utredningar som har inneburit införandet av nya lärarutbildningar (2001 och 2011) samt fyra riksdagsval där skolfrågor och lärarutbildning har varit prioriterade frågor. Uppsatsen omfattar två delar.

Delstudie 1 innehåller tre delfrågor:

- I vilken omfattning publiceras artiklar som handlar om lärarutbildningen vid GU?
- Vad handlar nyheterna om och hur värderas lärarutbildningen?
- Vem kommer till tals i nyhetsrapporteringen om lärarutbildningen?

De artiklar som i delstudie 1 innehåller någon värdering av lärarutbildning, analyseras vidare i delstudie 2 utifrån följande tre delfrågor:

- Hur representeras lärarutbildningen när den relateras till frågor om politik, skola, samhälle och högre utbildning?
- Hur kan de händelser som fått mest omfattande nyhetsbevakning förklaras och förstås?
- Vilken bild av lärarutbildning ges i de positiva nyheterna?

4. Metod och material

I denna uppsats görs inledningsvis (delstudie 1) en kvantitativ innehållsanalys. Syftet med den kvantitativa analysen är att få en överblick över antalet artiklar och vilken typ av artiklar samt en jämförelse över tid. I delstudie 2 analyseras ett urval av artiklarna genom en kvalitativ innehållsanalys med utgångspunkter hämtade ifrån lingvistisk diskursanalys. Både kvantitativ och kvalitativ innehållsanalys kräver en del förberedelser och själva utformandet av undersökningsprocessen är en viktig del av själva undersökningen. Ofta är relationen mellan utformandet och användandet cirkulär och ett kodschema behöver modifieras och ändras allt eftersom undersökningen pågår och det kan därför vara lämpligt att göra en liten mindre ”pilotstudie” först för att testa kodschemat. (Krippendorf, 2013).

Som verktyg för att få ett urval av material har mediearkivet Retriever använts. Det är ett arkiv som innehåller artiklar från över 700 svenska tryckta dagstidningar, tidskrifter och affärspress. Digitala pdf-kopior av originalartiklarna görs tillgängliga i arkivet samma dag som utgivning. Mediearkivet grundades 1999 av Aftonbladet, Svenska Dagbladet och Göteborgs-Posten och ägs idag av Retriever Sverige. Mediearkivet är en manuell sökdatabas med mycket stora möjligheter att avgränsa och precisera sökningar. Sökningar kan avgränsas på källa, datum eller med hjälp av olika sökbegrepp. Valda artiklar kan exporteras till pdf, text eller delas via sms eller mejl (Retriever, 2015).

GU har ett avtal med Retriever, vilket gör att det är ett tillgängligt verktyg för denna undersökning. De valda tidningarna för denna undersökning är DN, GP samt SVD. De tidningarna har valts ut eftersom de är tre av Sveriges största dagstidningar och tidningarnas huvudsakliga läsare är relativt utspridda geografiskt (Wadbring & Weibull, 2014).

Undersökningen omfattar ett totalurval av alla artiklar som handlar om lärarutbildningen vid GU under tidsperioden 1 januari 2001-31 december 2014.

4.1 Kvantitativ innehållsanalys

Att göra innehållsanalyser av textinnehåll har en lång tradition och de första innehållsanalyserna kan dateras så långt tillbaka som till 1600-talet. I och med massmediers framväxt började man även göra innehållsanalyser av massmedia. På 1930-talet användes metoden som en teknik för att mäta förekomst av propaganda och opinionsmaterial (Krippendorf, 2013). Kvantitativa innehållsanalyser innebär att man räknar och mäter förekomsten av vissa företeelser i texter. Om syftet med forskningsfrågan är att hitta mönster i större material och göra grovsorteringar i breda kategorier, kan kvantitativ innehållsanalys vara en lämplig metod (Bergström & Boréus, 2013). För delstudie 1 i

denna uppsats är en kvantitativ analys en lämplig metod för att ta reda på i vilken omfattning artiklar om lärarutbildningen vid GU förekommer i dagspressen.

Den kvantitativa innehållsanalysen har både för- och nackdelar. En vanlig kritik är att det är ett förenklat sett att se på text och att helhetsperspektivet går förlorat. Vissa forskare hävdar också att det inte går att tolka och på djupet förstå texters betydelse genom en kvantitativ innehållsanalys (Ekström & Larsson, 2012). Fördelen med den kvantitativa innehållsanalysen är att man får en bra överblick över ett större material och kan urskilja mönster och förändringar över tid.

4.1.1 Tillvägagångssätt

För att få fram de artiklar som utgör underlag i denna studie, genomfördes tre steg:

1. Inledningsvis gjordes ett antal provsökningar för att få en uppfattning om hur ofta Göteborgs universitet förekommer i aktuell dagspress. En sökning efter artiklar med "Göteborgs universitet" som enda sökord gav ett resultat på 13 107 artiklar under perioden 2001-2014. Därefter gjordes ett antal provsökningar på ord som är relaterade till lärarutbildning. Sökningar gjordes också på olika tidsperioder och med olika sökord för att få en uppfattning om träffbild och frekvens. Vid en sökning på lärarutbildningsrelaterade ord (se sökord nedan), utan att avgränsa till Göteborgs universitet, blev resultatet 4 734 artiklar.
2. Därefter gjordes en sökning på lärarutbildningsrelaterade ord, med avgränsningen att orden "Göteborgs universitet" måste förekomma i artikeln. Då blev resultatet 366 artiklar under perioden 2001-2014.

Efter ett antal provkodningar på ett urval artiklar för att hitta lämpliga variabler och variabelvärden och testa kodschemat, kodades samtliga 366 artiklar enligt sju variabler: "datum", "medium", "artikeltyp", "sakfråga", "värdering av lärarutbildning", "agerande aktör" samt "lärarutbildningens utrymme i artikeln". Variabelvärdet till respektive variabel skapades under kodningens gång. Efter kodningen upptäcktes att alltför många artiklar kodades enligt variabelvärdet "övrigt". En analys av de artiklar som kodats som "övrigt" visade att många artiklar var irrelevanta utifrån denna undersöknings frågeställning. Artiklar som ansågs irrelevanta var artiklar som handlar om något helt annat ämnesområde, men som kom med i sökresultatet på grund av att de råkar innehålla något av sökorden, utan att det är betydelsebärande. Många av de artiklarna var minnesord över avlidna pedagoger och lärarutbildare på namn- och familjesidor. Efter att irrelevanta artiklar hade sorterats bort, återstod 253 artiklar i totalurvalet.

3. Alla 253 artiklar i totalurvalet laddades ner till pdf-format och kodningen skrevs in i en matris i Microsoft Excel 2010. Bearbetning av resultaten skedde med hjälp av tabeller i Excel och manuellt genom anteckningar.

Nedan beskrivs variablerna i kodschemat:

Datum: Denna variabel avser det datum som artikeln publicerades första gången.

Medium: De medium som är aktuella i denna undersökning är Dagens Nyheter, Göteborgs-Posten samt Svenska Dagbladet.

Artikeltyp: Variabelvärdena består av de vanligaste artikeltyperna som förekommer i dagspressen: ”förstasidan”, ”allmän nyhetsartikel”, ”notis”, ”opinion/ledare”, ”debatt”, ”insändare”, ”krönika/kommentar”, ”feature/reportage”, ”namn-familjesidan”, ”artikelserie”.

Sakfråga: Denna variabel beskriver vilken huvudsaklig aspekt på lärarutbildning, skolfrågor och GU som förekommer i artikeln. Variabelvärdena är: ”lärarutbildning innehåll/organisation”, ”att vara lärarstudent”, ”söktryck till lärarutbildning”, ”lokalfrågor/flytt av Pedagogen”, ”skolfrågor/utbildningspolitik”, ”doktorander/disputationer inom utbildningsvetenskap”, ”övrigt om GU”. Om en artikel innehåller flera sakfrågor, kodas den efter den sakfråga som dominerar mest i artikeln.

Värdering av lärarutbildning: Denna variabel avser vilket omdöme om lärarutbildning som kommer till uttryck i artikeln, när det finns explicita värderingar om lärarutbildning i artikeln. Variabelvärdena är ”neutral”, ”positiv” eller ”negativ”.

Lärarutbildningens utrymme i artikeln: I denna variabel kodas artiklarna utifrån om de har lärarutbildningen som huvudinnehåll eller som ett innehåll som är mindre framträdande i artikeln. Variabelvärdena är: ”lärarutbildning som huvudinnehåll”, ”lärarutbildning som del av annan nyhet”, ”om person med anknytning till lärarutbildning”.

Agerande aktör: Denna variabel lyfter fram den huvudsakliga aktör som uttalar sig om de aspekter på lärarutbildning och skolfrågor som förekommer i artikeln. Med agerande aktör avses vanligtvis den som är dominerande och/eller nämns först i rubrik, ingress eller bild. Kent Asps aktörskodningsindex (Asp, 2000:13) utgör bakgrund till denna variabel. Aktörsbegreppet tar fasta på agerande, vilket betyder att någon säger eller gör något. Med agerande aktör avses den som säger eller gör något och framträder via uttalanden eller konkreta handlingar. Det kan också vara citat eller referat av någons handlingar eller den som lyfts fram i bild och ingress. Om två aktörer är lika dominerande i en artikel är det den som nämns först i rubrik, ingress och/eller i bild som blir huvudaktör. Det kan vara svårt att

avgöra om en aktör ska ses som agerande eller omtalad av den journalistiska rösten. Trots att journalisten oftast omtalar aktörerna om dessa inte framträder med pratminus, så är det enligt Asp (2000) vanligast att andra aktörer än den skrivande journalisten ska behandlas som agerande aktör. ”Den journalistiska rösten” innebär att den skrivande reportern kommenterar det som en aktör säger eller gör och själv lyfter fram sina subjektiva bedömningar. Om det inte förekommer någon aktör kodas det ”Ingen aktör”. Det innebär att det inte går att urskilja någon aktör, vilket kan vara vanligt i bakgrundsartiklar.

4.1.2 Avgränsningar och sökord

Det är viktigt att fundera ordentligt över vilka sökord som ska användas, eftersom det styr undersökningens validitet, det vill säga att man analyserar det man avser att analysera. När man söker i Retriever kan man anpassa sökningen efter sina behov och utformar en så kallad söksträng. Nyheter om lärarutbildning kan förekomma under många olika namn. Lärarutbildning omtalas ofta som en enhet, men det är inte en enhet, utan består av olika program och inriktningar. Fram till 1977 skedde lärarutbildning på lärarhögskolor. Efter 1977 tillhör lärarutbildningar universitet och högskolor och definitionen lärarhögskola finns egentligen inte. Trots detta så används namnet lärarhögskola fortfarande. De sökord som används i denna undersökning är ord som kan kopplas till dagens alla olika lärarutbildningar som ges vid Göteborgs universitet.

I undersökningen användes funktionen ”utökad sökning” i Retrievers databas. Det innebär att man anger ”Göteborgs universitet” som obligatoriska sökord och därefter lägger in alla lärarutbildningsord i sökfunktionen ”något av följande ord”. Genom att begränsa sökningen till att ha Göteborgs universitet som obligatoriskt finns risken att man missar artiklar som handlar om lärarutbildningen i Göteborg, utan att namnet Göteborgs universitet förekommer i artikeln. Lärarutbildning kan i ”folkmun” gå under benämningen ”lärarhögskolan”, trots att lärarhögskolan per definition upphörde 1977. Det framgår inte alltid att lärarutbildningar är en del av ett universitets eller högskolas utbud. Men det är nödvändigt att avgränsa för att kunna svara på frågeställningarna i denna studie och göra en analys av lärarutbildningen vid Göteborgs universitet som är syftet med denna uppsats.

Genom provsökningar upptäcktes att det blir skillnad i utfall om man anger ord i singular, plural, bestämd och obestämd form, därför angavs alla sökord i samtliga former. Söksträngen som utgör underlag för denna undersökning innehåller Göteborgs universitet som obligatoriskt ord samt något av följande ord i olika former:

Lärarprogram, förskollärarprogram, grundlärarprogram, ämneslärarprogram, yrkeslärarprogram, speciallärarprogram, lärarutbildning, förskollärarutbildning, grundlärarutbildning, ämneslärarutbildning, yrkeslärarutbildning, speciallärarutbildning, lärarhögskola, lärarexamen,

läraryftet, lärarstudent, förskollärarstudent, grundlärarstudent, ämneslärarstudent, speciallärarstudent, yrkeslärarstudent, Lärarutbildningsnämnden, LUN, UFL, lärarlegitimation, specialpedagogutbildning, specialpedagogstudent, specialpedagogprogram, KPU, kompletterande pedagogisk utbildning⁵, Brobyggaren⁶, Pedagogen⁷.

I större kvantitativa analyser förekommer det ofta att flera olika personer kodar materialet. Då är det viktigt att säkra interkodarreliabiliteten, det vill säga att de olika kodarna har kodat på samma sätt. I denna studie förekommer endast en kodare. Även som ensam kodare kan det förekomma att det sker glidningar i kodningen och att inkonsekvens uppstår. För att säkerställa att denna kvantitativa analys vilar på tillförlitliga resultat utfördes ett reliabilitetstest för att mäta intrakodarreliabiliteten. Med intrakodarreliabilitet avses att en och samma kodare har varit konsekvent i kodningen (Krippendorf, 2013). För att undersöka intrakodarreliabiliteten i denna studie, kodades 10 % av artiklarna om efter att det gått en tid sedan den första kodningen. Resultatet från det andra tillfället jämfördes därefter med den första kodningen. Analysen visade att den första och den andra kodningen stämde mycket väl överens vilket innebär att reliabiliteten är hög.

Två debattartiklar som innehåller denna undersöknings sökord och som jag kände till sedan tidigare, kom inte med i sökresultatet av oklar anledning. Den ena artikeln är en debattartikel som publicerades i GP 2013-12-19 och som är skriven av ett antal medarbetare på GU. Den andra artikeln är en krönika i GP 2012-12-20, skriven av Bella Stenberg, som handlar om hennes erfarenhet och kritik mot lärarutbildningen. Eftersom det gjordes flera olika provsökningar och stickprov och resultatet blev samma varje gång, verkar det som att dessa två artiklar är ett undantag och att Retrievers databas kan betraktas som tillförlitlig. Dock visar exemplen med de saknade artiklarna att felkällor kan förekomma i databasen.

Denna undersöknings styrka är att den grundar sig på ett totalurval av artiklar. Det vill säga alla artiklar om lärarutbildningen vid GU som har publicerats i DN, GP och SVD 2001-2014. Fördelen med att använda en kvantitativ metod, är att den gör det möjligt att skapa en överblick över ett större material över en längre tidsperiod och den ger generell information som är svår att få fram med andra analysmetoder. Metoden lämpar sig väl för att hitta mönster samt göra grova kategoriseringar och jämförelser. Tack vare tillgången till datorer och databaser, som Retriever i denna undersökning, går det att relativt lätt få fram underlag för att kunna mäta olika fenomen och dra slutsatser. Sökord,

---

⁵ Ett kortare program för att få lärarexamen, för studenter som redan har en akademisk examen i något ämne.

⁶ Namn på kompletterande pedagogisk utbildning inriktning Ma/No som ges vid Göteborgs universitet från och med vårterminen 2015.

⁷ Samlingsnamn på de byggnader som utgör Utbildningsvetenskapliga fakulteten vid GU. Kopplas ofta ihop med lärarutbildningen.

variabler och kategorier som är relevanta och anpassade efter ämnesområdet och själva forskningsfrågan, säkrar att resultatet blir tydligt och lätt att följa. (Bergström & Boréus, 2012).

Jag är medveten om att det finns en risk att det blir en ytlig analys när materialet är relativt omfattande. Tidsbristen och denna uppsats avgränsningar gör att det inte går att ta hänsyn till alla aspekter av materialet och det man vinner i bredd, riskerar man att förlora i djup. Den kvantitativa innehållsanalysen i denna studie, ger dock en mycket bra grund och en unik överblick över nyheter i dagspressen om lärarutbildningen vid GU som aldrig tidigare har kartlagts. För att kunna tolka och på djupet förstå resultatet i delstudie 1 krävs det dock att undersökningen kompletteras med en kvalitativ studie på ett mindre urval av artiklar.

4.2 Kvalitativ innehållsanalys

Syftet med delstudie 2 är att få en djupare förståelse för innehållet i de värderande artiklarna, det vill säga de artiklar i delstudie 1 som innehåller någon värdering av lärarutbildning. Gränsen mellan en kvantitativ analys och en kvalitativ analys är inte knivskarp. Som forskare är man aldrig helt neutral eller objektiv och även i en kvantitativ analys behöver forskaren göra tolkningar (Krippendorf, 2013). En kvalitativ metod bygger dock mer på forskarens tolkning än en kvantitativ analys gör och syftar till att ge en djupare kunskap och lyfta upp icke mätbara egenskaper i artiklarna. Vad som uppfattas som sant beror på vilket perspektiv tolkaren har. I kvalitativ innehållsanalys ska dock tolkningens utgångspunkter vara klargjorda, det är aldrig en förutsättningslös analys som görs. Delfråga 1 tar sin utgångspunkt i de tre kontexter som tidigare forskning har visat att lärarutbildning relateras till i det offentliga samtalet: a) lärarutbildning i relation till skola och utbildningspolitik, b) lärarutbildning i relation till samhället, c) lärarutbildning i relation till högre utbildning. Utgångspunkten för delfråga 2 är de större enskilda sakfrågor om lärarutbildningen på GU som fått störst nyhetsbevakning under perioden 2001-2014. Utgångspunkten för delfråga 3 är de positiva nyheterna. Syftet är att analysera vilken bild av lärarutbildning som ges och vilka sakfrågor som lyfts fram när uppmärksamheten är positiv.

Den kvalitativa innehållsanalysen i denna studie är inspirerad av lingvistisk diskursanalys. En lingvistisk diskursanalys anses inte fullkomlig om man har för få texter eller endast fokuserar på en sorts text, såsom massmedietexter (Spitzmüller & Warnke, 2011). Genom att använda en diskurslingvistiskt inspirerad analysmetod i denna studie kommer man alltså inte kunna dra några generella slutsatser om ”diskursen om lärarutbildningen” i hela samhället, eftersom det endast är tidningstext som analyseras. Analysmetoden är dock en bra utgångspunkt eftersom den både tittar på den enskilda artikeln och artikeln i relation till andra texter.

Inom den lingvistiska diskursanalysen finns en analysmodell som innefattar tre nivåer: 1. *Intratextuell nivå*, 2. *Aktörsnivå*, 3. *Transtextuell nivå* (Spitzmüller & Warnke, 2011). Analysen startar alltid på den enskilda artikelnivån, *intratextuell nivå*. I den enskilda artikeln undersöks ordval, tilltal, textorientering och aktörer; hur omtalas lärarutbildningen och vilka ordval används? Vem är sändare och vilket tilltal används från sändare till mottagare? Hur ser relationen ut mellan artikelns olika delar, det vill säga rubrik, ingress och innehåll? Syftet med den intratextuella analysen är att hitta typiska drag i texten och vilken kommunikativ funktion den har.

Aktörsnivån i den kvalitativa analysen fokuserar inte bara på agerande aktör som i delstudie 1, utan undersöker även om det förekommer andra aktörer i texten.

På den *transtextuella nivån* letar man efter textövergripande teman och tittar på intertextualitet, det vill säga relationen till andra texter, i vilken kontext som texten ingår i och om det finns typiska argumentationsstrukturer och mönster.

Genom att ha ett diskurslingvistiskt förhållningssätt i analysarbetet, kan man dra vissa slutsatser om innehållet i de artiklar som förekommer i denna studie; vilka ordval och teman som finns och på vilket sätt de är kopplade till en yttre kontext. På så vis ökar möjligheten till att förstå *varför* nyhetsrapporteringen om lärarutbildningen ser ut som den gör.

4.2.1 Tillvägagångssätt

De artiklar som utgör underlag i delstudie 2 är de som innehåller någon slags värdering av lärarutbildningen. Gränsen mellan den kvantitativa och kvalitativa analysen är som sagt inte knivskarp och det kvalitativa analysarbetet startar egentligen redan under den pågående kvantitativa analysfasen och analyserna sker parallellt och cirkulärt.

De artiklar som jag närmare analyserar har identifierats redan under den första delstudien. I den kvantitativa delstudie 1 kodades artiklarna efter ett kodschema. I den kvalitativa analysen genomfördes ingen kodning enligt något kodschema. Anteckningar gjordes i fritextfält som var kopplade till det dokument där den kvantitativa kodningen fördes in. Artiklarna sorterades och analyserades utifrån de tre delfrågornas utgångspunkter. Först varje enskild artikel för sig, därefter utifrån hur olika artiklarna med samma tematiska innehåll relaterar tillvarandra. I fritextfältet gjordes anteckningar med nyckelord och citat. I analysen ges sammanfattande beskrivningar med exempel på vad som kännetecknar artiklarna inom ett och samma tema.

Som kvalitativ forskare måste man vara självreflexiv, vilket innebär att man gör sig medveten om sina utgångspunkter och såväl det inom- som det utomvetenskapliga i sin forskning. Den egna erfarenheten, personlighet, fördomar och inställning påverkar hur man uppfattar det som ska

undersökas (Altheide, 1996). Medieforskning på senare år har visat att människor som är starkt engagerade i en fråga, ofta tycker att mediebilderna är ogynnsamma för dem själva (Johansson, 2008) och tenderar att bedöma mediernas rapportering annorlunda än en person som inte är engagerad i frågan. Detta fenomen brukar kallas för *hostile-media perception*. Dock visar Johanssons rapport (2008) att man kan ifrågasätta detta. Det verkar i stället finnas ett starkare samband mellan en allmän misstro eller tilltro på mediernas tillförlitlighet som påverkar i större utsträckning än hur insatt och engagerad man är i frågan. Det är ändå viktigt att vara medveten om risken för *hostile media perception*.

För att säkra tillförlitligheten i den kvalitativa analysen redovisas tillvägagångssättet, och citat från artiklar lyfts.

5. Resultat och analys

5.1 Resultat och analys av delstudie 1

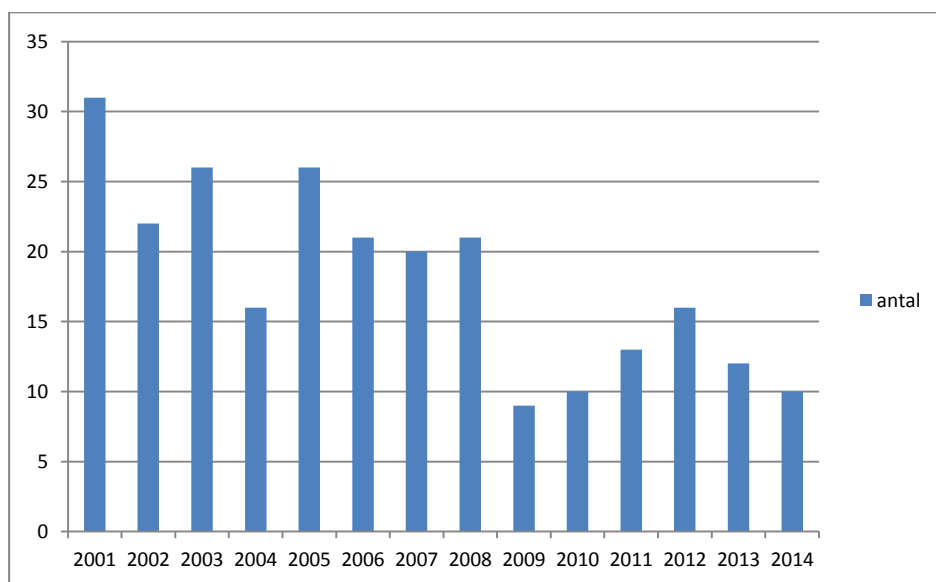
Syftet med delstudie 1 är att ta reda på i vilken omfattning lärarutbildningen vid GU förekommer i tre av de största dagstidningarna i Sverige (DN, GP samt SvD) under perioden 2001-2014. Vidare undersöktes vilka sakfrågor som förekommer, hur lärarutbildning värderas samt vem som kommer till tals när det gäller värdering av lärarutbildningen. Delstudie 1 är en deskriptiv analys.

5.1.1 Lärarutbildningen i dagspressen 2001-2014

Under perioden 2001-2014 finns det totalt 13 107 artiklar i DN, GP och SvD som innehåller något om GU. Det är dock bara en liten del av alla artiklar om GU som handlar om lärarutbildningen. Resultatet visar att lärarutbildning som objekt förekommer i 4 738 artiklar när man söker på artiklar om lärarutbildning i DN, GP och SvD. 8 procent av de artiklarna innehåller något om lärarutbildningen vid GU. Efter att irrelevanta artiklar sorterats bort består totalurvalet av artiklar som utgör underlag för denna studie av totalt 253 stycken.

80 procent av artiklarna om lärarutbildning på GU är publicerade i GP, 13 procent i DN och endast 6 procent i SvD. Det kan alltså konstateras att GP har den mest omfattande rapporteringen jämfört med DN och SvD, när det gäller nyhetsrapporteringen om lärarutbildning på GU.

Diagrammet nedan visar antalet artiklar 2001-2014, totalt i samtliga tre dagstidningar.

Figur 1. Antal artiklar om lärarutbildning på GU i DN, GP och SVD 2001-2014. N=253

Det förekommer flest artiklar år 2001 och minst antal artiklar år 2009. Resultatet visar på att antalet artiklar minskar under tidsperioden. I tabellen nedan visas fördelningen mellan olika artikeltyper.

Artikeltyp	Procent
Allmän nyhetsartikel	56
Debatt	12
Namn/familjesidan	11
Notis	8
Insändare	4
Feature/reportage	3
Krönika/kommentar	2
Opinion/ledare	2
Första sidan	1
Artikelserie	1
N=253	100

Tabell 1. Fördelning mellan olika artikeltyper 2001-2014

Allmänna nyhetsartiklar utgör drygt hälften av artiklarna. 12 procent är debattartiklar, men endast två procent är ledartiklar. Det är gles med artikelsier som handlar om lärarutbildning och endast 1 procent har varit förstasidesnyhet under åren 2001-2014.

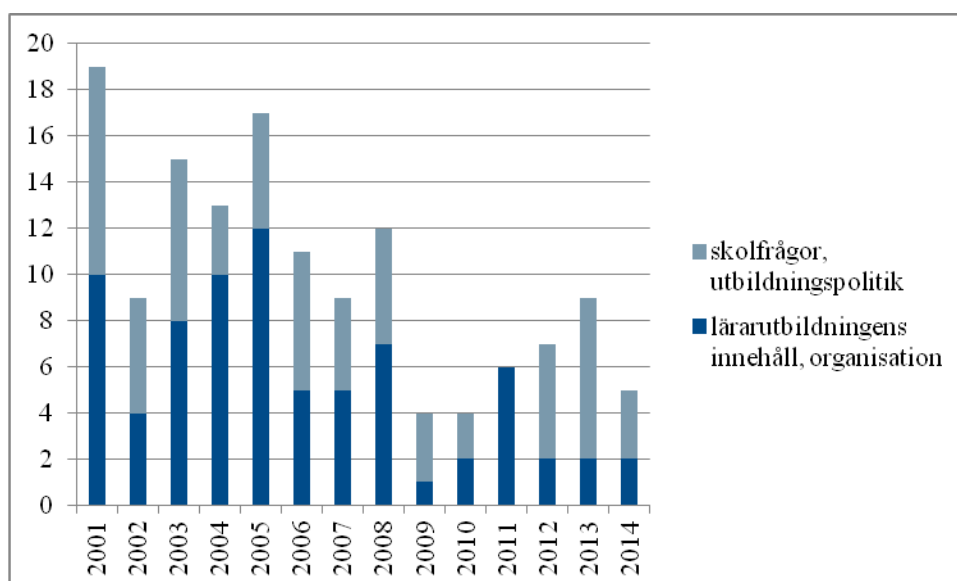
5.1.2 Vad handlar artiklarna om?

Som visats ovan är de flesta artiklarna allmänna nyhetsartiklar. I tabellen nedan visas fördelningen mellan olika sakfrågor, det vill säga vilken huvudsaklig aspekt på lärarutbildning och utbildningsrelaterade frågor som förekommer i artiklarna, oavsett vilken artikeltyp det handlar om.

Sakfrågor	Procent
Lärarutbildning innehåll/organisation	30
Skolfrågor/utbildningspolitik	25
Övrigt om GU	12
Söktryck/antagning - lärarutbildning	11
Forskning/disputationer	10
Lokalfrågor/flytt av Pedagogen	7
Att vara lärarstudent	5
N=253	100

Tabell 2. Resultat variabeln sakfrågor

30 procent av artiklarna innehåller något om lärarutbildningens innehåll/organisation, vilket innebär att det är den största sakfrågekategorin. Artiklar om skolfrågor/utbildningspolitik utgör näst största kategori med 25 procent. Diagrammet nedan visar fördelningen av antalet artiklar i de två största sakfrågekategorierna 2001-2014.

Figur 2. Antal artiklar om "skolfrågor/utbildningspolitik" samt "lärarutbildningens innehåll/organisation" 2001-2014. N=140

Resultatet visar att under åren 2001 och 2003 var det nästan lika många artiklar som handlade om skolfrågor/utbildningspolitik som om lärarutbildningens innehåll/organisation. Åren 2004 och 2005 fanns det flest artiklar om lärarutbildningens innehåll/organisation. 2011 förekom det endast artiklar om lärarutbildningens innehåll/organisation. Från 2012 och framåt handlade en majoritet av artiklarna om skolfrågor/utbildningspolitik.

Åren 2001, 2003, 2004, 2005 och 2008 är de år då det förekommer flest artiklar totalt sett och det är även under dessa år som det förekommer flest artiklar där lärarutbildningen är huvudinnehåll. Artiklarna handlar mest om lärarutbildningens innehåll/organisation. Några artiklar handlar om flytten av Pedagoger i Mölndal in till centrala Göteborg. Flest artiklar handlar om lärarprogrammet, LP01, som startade 2001. Ett förvånande resultat är att det inte förekommer någon artikel där GU är huvudinnehåll som handlar om den lärarutbildning som startade 2011.

Lärarutbildning vid GU är sällan en förstasidesnyhet. Endast vid två tillfällen har lärarutbildningen vid GU varit förstasidesnyhet. Båda gångerna var i GP. Förstasidesnyheten från 2001 handlar om lärarprogrammet, LP01, som startade höstterminen 2001: "Nya lärare, nya utbildningsplaner" (GP, 2001-03-13). Förstasidesnyheten från 2008 handlar om hur några lärarstudenter anser sig ha blivit felinformerade angående vilken behörighet deras inriktning inom lärarprogrammet ger: "Studenter lurade på sin examen" (GP, 2008-04-09).

5.1.3 Hur värderas lärarutbildningen?

Utav de 253 artiklarna i totalurvalet innehåller en stor del ingen specifik värdering om lärarutbildningen. 46 procent av artiklarna i totalurvalet är neutrala, 35 procent värderar lärarutbildningen negativt och 19 procent värderar lärarutbildningen positivt. Det är alltså fler negativa nyheter än positiva, men nästan hälften av artiklarna i totalurvalet är alltså neutrala eller inte möjliga att koda. Detta beror på att en stor del av artiklarna handlar om annat än om lärarutbildning. Artiklar som handlar om skolfrågor och utbildningspolitik kan värdera skolfrågor negativt, utan att just värdera själva lärarutbildningen. Då har de artiklarna kodats ”neutralt”. De flesta artiklar som handlar om en person med anknytning till lärarutbildning eller om nytillträdda forskare eller doktorander har också kodats som neutrala. I 63 procent av artiklarna förekommer lärarutbildning endast som en del av annan nyhet. Nyhetsbilden är alltså att när det förekommer nyheter om lärarutbildning i tidningarna, förekommer det oftast som en del av en annan nyhet. Det innebär att det är sällan som lärarutbildningen vid GU utgör huvudinnehåll i en artikel. I endast 24 procent av det totala antalet artiklar, det vill säga 66 stycken, är lärarutbildningen huvudinnehåll. 11 procent av artiklarna i totalurvalet handlar om någon person som har direkt eller indirekt koppling till lärarutbildningen och de artiklarna återfinns i stort sett nästan alltid på namn/familjesidan och handlar om forskningsresultat eller disputationer inom utbildningsvetenskap. För att få en bättre uppfattning om hur lärarutbildningen värderas, behöver man titta närmare på variabeln ”lärarutbildningens utrymme i artikeln” och specifikt på de artiklar som har lärarutbildning som huvudinnehåll och jämföra med de artiklar som har lärarutbildningen som del av annan nyhet. I tabellen nedan visas relationen mellan ”värdering av lärarutbildning” och kategorierna i variabeln ”lärarutbildningens utrymme i artikeln”.

		Utrymme i artikeln			Totalurvalet artiklar
		Lärarutbildning som huvudnyhet	Lärarutbildning som del av annan nyhet	Om person med anknytning till lärarutbildning	
Värdering	Negativt	59	31	0	35
	Positivt	36	15	0	19
	Neutralt	5	54	100	46
	Summa %	100	100	100	100
	N-tal	66	159	28	253

Tabell 3. Relationen mellan "värdering av lärarutbildning" och "lärarutbildningens utrymme i artikeln"

Resultatet visar att i en majoritet av de artiklar som har lärarutbildning som huvudnyhet värderas lärarutbildning negativt. Endast totalt tre artiklar där lärarutbildningen är huvudnyhet har kodats som neutrala, det vill säga saknar värdering. I artiklarna där lärarutbildningen förekommer som en del av

en annan nyhet är det en majoritet av neutrala artiklar men en betydligt högre andel negativa än positiva artiklar. När lärarutbildningen utgör huvudinnehåll i en artikel förekommer således en tydlig, explicit värdering. De artiklar som handlar om en person med anknytning till lärarutbildning eller området utbildningsvetenskap, förekommer nästan uteslutande på namn- och familjesidorna. De har samtliga kodats som neutrala, eftersom de inte innehåller någon explicit värdering om lärarutbildning. Man skulle kunna argumentera för att dessa artiklar indirekt innebär något positivt för Göteborgs universitet och lärarutbildningen, eftersom det handlar om publicitet när det gäller personer som forskar inom områden som berör lärarutbildning. Om man tittar närmare på de 66 artiklar där lärarutbildningen är huvudnyhet är det tre händelser som sticker ut: 1) rapportering om problem med VFU (2003), 2) rapporteringen om brister i lärarutbildningen (2004-2005), 3) rapporteringen om inriktningen Barn- och ungdomsvetenskap, BAUN (2008). Detta kommer att analyseras och diskuteras mer ingående i delstudie 2, i avsnitt 5.2.4.

5.1.4 Vem kommer till tals?

Enligt Asp (1988) kan det vara så att den som framträder i huvudsak i medierna gynnas, det vill säga är agerande aktör, eftersom framträdandet ger möjlighet att lyfta fram frågor och förmedla åsikter och argument. Vem som är ”agerande aktör” i det undersökta materialet syftar på vem det är som är den huvudsakliga aktör som uttalar sig om de aspekter på lärarutbildning och skolfrågor som förekommer i artikeln. Resultatet visar att det saknas agerande aktör i 24 stycken av artiklarna i totalurvalet (9 procent). Totalt 229 artiklar innehåller en agerande aktör.

Den största gruppen som kommer till tals är externa aktörer, det vill säga personer som varken är anställda på GU eller studerar på GU. De externa aktörerna består till största delen av personer från skolans område såsom rektorer, lärare och fackliga representanter. Till externa aktörer räknas även utbildningsmyndigheter som Skolverket och Högskoleverket samt aktörer från andra organisationer, politiker samt ”den journalistiska rösten”. Anställda på GU utgör agerande aktör i 36 procent av artiklarna. Lärarstudenter kommer till tals i lägst omfattning när det gäller det totala antalet artiklar. Det har tidigare i denna undersökning konstaterats att drygt hälften av artiklarna i totalurvalet saknar specifik värdering om lärarutbildningen och är neutrala, medan en majoritet av de artiklar som har lärarutbildningen som huvudinnehåll innehåller en negativ värdering. Agerande aktör avser som sagt vem som uttalar sig om alla sakfrågor som innehåller aspekter på lärarutbildning, skolfrågor och utbildningspolitik. För att få en bild av hur sakfrågor om lärarutbildningen värderas är det relevant att titta på relationen mellan agerande aktör och sakfrågan ”lärarutbildningens innehåll/organisation”. Som visats ovan i avsnitt 5.1.2 handlar 30 procent av artiklarna (75 stycken) i totalurvalet om lärarutbildningens innehåll/organisation. 72 stycken av de artiklarna innehåller en agerande aktör. I 50 procent av de artiklar som handlar om lärarutbildningens innehåll/organisation är det externa aktörer

som kommer till tals. GU-anställda kommer till tals i 25 procent av artiklarna. Lärarstudenter kommer till tals i 25 procent av artiklarna.

I tabellen nedan visas i vilken omfattning olika aktörer är negativa, positiva eller neutrala i samtliga av de artiklar i totalurvalet som har en agerande aktör samt i de artiklar som innehåller sakfrågan ”lärarutbildningens innehåll/organisation”.

Värdering	Externa aktörer		Anställda på GU		Lärarstudent	
	Alla sakfrågor	Läro- utbildning innehåll/organisation	Alla sakfrågor	Läro- utbildning innehåll/organisation	Alla sakfrågor	Läro- utbildning innehåll/organisation
Negativt	31	77	48	39	44	61
Positivt	6	8	32	44	33	28
Neutralt	63	15	20	17	23	11
Summa %	100	100	100	100	100	100
N-tal	110	36	82	18	37	18

Tabell 4. Agerande aktörer och värdering av alla sakfrågor samt artiklar om ”lärarutbildningens innehåll/organisation”.

Resultatet visar att läro- utbildningens innehåll/organisation värderas negativt i 77 procent av de artiklar där externa aktörer är agerande aktör. Läro- utbildningens innehåll/organisation värderas negativt i 61 procent av de artiklar där studenter är agerande aktör. När GU-anställda är agerande aktör är det jämnare fördelat mellan positivt och negativt. Läro- utbildningens innehåll/organisation värderas positivt något oftare än negativt (44 respektive 39 procent) i de artiklar där GU-anställda är agerande aktör. Externa aktörer är neutrala i störst utsträckning när det gäller samtliga sakfrågor. GU-anställda och studenter värderar sakfrågor negativt oftare än positivt och neutralt när det gäller samtliga sakfrågor.

2001-2014 finns det totalt 40 debatt- och insändarartiklar i DN, GP och SvD som har en koppling till läro- utbildning och Göteborgs universitet. I en majoritet av debattartiklarna är någon annan än en GU-anställd avsändare. 16 stycken av debattartiklarna har någon från GU som avsändare. 13 av de artiklarna publicerades i GP, 2 i DN och 1 i SvD. I flera av debattartiklarna i GP som är skrivna av GU-anställda uttrycks kritik mot läro- utbildningen. Under åren 2001-2010 är debattartiklarna oftast skrivna av en enskild person. 2011 publicerades inga debattartiklar med någon från GU som avsändare. Under åren 2012-2014 är det oftast flera personer från GU som är gemensamma avsändare i en och samma debattartikel. 2012 var det år då flest debattartiklar publicerades med någon från GU som avsändare. Några av debattartiklarna kommer att analyseras i delstudie 2.

5.1.5 Sammanfattning och analys av delstudie 1

Läroartutbildningen på GU förekommer i 8 procent av alla artiklar som handlar om läroartutbildning i DN, GP och SvD 2001-2014. Resultatet visar att de flesta nyheter om läroartutbildningen vid GU finns i GP. Medielogik och nyhetsvärde handlar bland annat om geografisk närhet (Wadbring & Weibull, 2014) och därför är det logiskt att det förekommer flest nyheter om läroartutbildning på GU i GP.

Majoriteten av de artiklar som handlar om läroartutbildning i DN, GP och SvD 2001-2014 har ingen koppling till GU som lärosäte. I denna studie har det inte undersökts hur ofta artiklarna är kopplade till andra lärosäten. Orsaken till att majoriteten av artiklarna om läroartutbildning saknar koppling till GU kan bero på att läroartutbildning inte alltid omtalas tillsammans med ett namn på ett lärosäte. Som Lindberg (2002) menar så kanske det faktum att man omtalar läroartutbildning som ett objekt döljer skillnader mellan olika utbildningar, inriktningar och lärosäten.

En majoritet av de nyheter där läroartutbildning utgör huvudinnehåll i artikeln är negativa. Enligt medielogiken är nyheter sällan positiva och resultatet är inte särskilt överraskande. Enligt kommunikationsenheten vid GU är dock 90 % av det som skrivs om GU i dagspressen positivt eller neutralt och endast 10 % är negativt (Göteborgs universitet, 2015). Nyhetsrapporteringen om läroartutbildningen är således negativ i högre utsträckning än den totala nyhetsrapporteringen om GU.

Det finns en uppfattning inom organisationer att medier är en viktig kanal som man kan använda för att nå ut med sitt budskap till många mottagare. Att få negativ medial uppmärksamhet anses ha stor betydelse för vilket förtroende omvärlden har för organisationen (Fredriksson & Pallas, 2014). En majoritet av dem som uttalar sig negativt om läroartutbildningen är personer utanför GU, det vill säga varken läroartstudenter eller GU-personal. Enligt Kent Asp (1988) så påverkas mediebildens verklighet av vem som får uttala sig och det kan vara så att den som är artikelns huvudaktör gynnas. Det faktum att det oftast är externa aktörer som kommer till tals och att det är externa aktörer som i störst utsträckning värderar sakfrågan om läroartutbildningens innehåll och organisation negativt, får till följd att läroartutbildningen missgynnas i nyhetsrapporteringen.

I den kvantitativa delstudie 1 har framför allt mätbara variabler undersökts. Vissa artiklar är tydliga när det gäller sakfrågor och värdering och är lättare att mäta och kategorisera. Analysen i del 1 visade att det finns två kategorier av nyheter där läroartutbildning förekommer; artiklar där läroartutbildning är huvudinnehåll och artiklar där läroartutbildning är en mer eller mindre del av ett annat huvudsakligt innehåll. Det visade sig att den största andelen artiklar utgörs av nyheter där läroartutbildning är en del av ett annat huvudsakligt innehåll. Dessa artiklar var i större utsträckning neutrala, det vill säga i avsaknad av värdering om läroartutbildningen. De artiklar som har läroartutbildning som huvudinnehåll innehåller nästan uteslutande en värdering.

5.2 Resultat och analys av delstudie 2

Delstudie 2 tar sin utgångspunkt i de tre kontexter som tidigare forskning har visat att lärarutbildning relateras till i det offentliga samtalet: 1) lärarutbildning i relation till skola och utbildningspolitik, 2) lärarutbildning i relation till samhället, 3) lärarutbildning i relation till högre utbildning. Ytterligare utgångspunkt är de större enskilda sakfrågor om lärarutbildningen på GU som fått störst nyhetsbevakning under perioden 2001-2014: 1) rapportering om VFU (2003), 2) rapporteringen om brister i lärarutbildningen (2004-2005), 3) rapporteringen om inriktningen Barn- och ungdomsvetenskap, BAUN (2008). Artiklar kommer att analyseras och exemplifieras utifrån varje utgångspunkt och sakfråga. Avsnittet avslutas med att analysera vilken bild av lärarutbildning vid GU som ges i de positiva nyheter som förekommer 2001-2014.

5.2.1 Lärarutbildning i relation till skola och utbildningspolitik

Det är lärarutbildningens uppgift att utbilda bra lärare med rätt kunskaper så att de kan arbeta i skolan och utbilda och fostra samhällets barn och framtida arbetskraft. Många nyheter handlar om problem i skolan och i flera artiklar uttrycks det att lärarutbildningen behöver förändras för att anpassa sig till skolans behov. Bakgrunden till artiklarna handlar oftast om att det har kommit rapporter om skolelevers bristande kunskapsnivå. Nedanstående exempel är citat ur artiklar som belyser hur lärarutbildning omtalas.

Under 2003 rapporteras det om att elevernas läsförmåga har försämrats. En expert på läsinlärning från GU kommer till tals i artikeln ”Lärare dåliga på att lära barn läsa”:

Ingvar Lundberg, professor i psykologi vid Göteborgs universitet och expert på läsinlärning, befarar att en större grupp barn kommer att få problem med läsning de närmaste åren. Han anser det är ett allvarligt samhällsproblem och att lärarutbildningen inte tagit sitt ansvar. (GP, 2003-12-03)

En annan läsforskare uttrycker att samma problem kvarstår fyra år senare, i ett reportage som problematiserar barns bristande läsförståelse. Rubriken är: ”Lätt att gå vilse i bokskogen”:

Varken den gamla eller den nuvarande lärarutbildningen ger lärarna tillräcklig kunskap i textanalys och litteraturreception. (SVD, 2007-01-23)

Under 2008 är det framförallt brister när det gäller matte och naturorienterande ämnen som är i fokus. Skolverkets generaldirektör uttalar sig i artikeln ”Elever får för lite stöd i matte”:

[...] Redan efter förra undersökningen radade Skolverket upp förslag på åtgärder. Bland annat en bättre lärarutbildning (GP, 2008-12-10).

När resultaten av PISA-undersökningen presenteras 2013, får detta ett stort medieutrymme och orsaker till svenska skolelevers dåliga resultat debatteras och diskuteras. Bo Rothstein från GU skriver en debattartikel där han argumenterar för att det är politiska beslut, som bland annat kommunaliseringen av skolan, som har bidragit till krisen i skolan med dåliga PISA-resultat och läraryrkets minskade status. I slutet av artikeln argumenterar han för att lärarutbildningen bär en del av ansvaret:

Dels har lärarutbildningen inte varit byggd på de forskningsresultat som pekat ut vad som utmärker goda skolor och framgångsrik undervisning. Dels har man bortsett från vikten av att tillhandahålla begripliga mått på vad som skall räknas som framgångsrika (och mindre framgångsrika) skolor och goda undervisningsprestationer, det vill säga mått som kunde förstås av såväl politiker som allmänhet. Med dessa underlåtenhetssynder skapade man politiskt utrymme för raseringen av den egna professionens status och autonomi (GP, 2013-12-13).

Ordvalen är skarpa, ”underlåtenhetssynder” och ”raseringen”, och kritiken mot lärarutbildningen är tydlig. Om lärarutbildningen hade varit byggd på forskning, hade det inte skapats utrymme för politikerna. GP har valt att lyfta fram just kritiken mot lärarutbildningen i artikelns bild och bildtext. Bilden till artikeln är på byggnaden Pedagogerna på GU och bildtexten lyfter fram det som Rothstein säger om lärarutbildning, trots att större delen av artikeln handlar om politik:

Bristfällig. Lärarutbildningen har inte varit byggd på de forskningsresultat som pekat ut vad som utmärker goda skolor och framgångsrik undervisning. Det är en bidragande orsak till lärarkårens urholkade autonomi och raseringen av den egna kårens status, skriver Bo Rothstein (GP, 2013-12-13).

Ordet ”bristfällig”, som inleder bildtexten, förekommer inte i artikeln utan är en tolkning som GP-redaktionen har gjort. Bo Rothstein riktar sig inte uttalat i artikeln mot GU utan till lärarutbildning generellt som har begått dessa underlåtenhetssynder.

I exemplen ovan omtalas lärarutbildningen som otillräcklig, den måste bli bättre. Lärarutbildningen har ”inte tagit sitt ansvar”, ”det måste nog till en skärpning”. Lärarutbildningen omtalas som ”bristfällig” och som att den befinner sig i ett eftersatt läge i förhållande till skolans behov. Även om det är personer från GU som uttalar kritik mot lärarutbildningen uppfattar man inte att kritiken riktas specifikt mot lärarutbildningen på GU, utan lärarutbildningen omtalas generellt. I artiklarna finns inget som antyder att experterna från GU och lärarutbildningen tillhör samma organisation. De experter från GU som kommer till tals i artiklarna och uttrycker kritik gör det utifrån ett perspektiv där de placeras utanför lärarutbildningens organisation, vilket medför att det kan uppfattas som att det är någon annans ansvar att hantera de problem som lyfts fram.

I artikeln ”Konflikthantering viktig för blivande lärare” (GP 2002-01-10), riktas fokus på GU:s lärarutbildning. Artikeln redogör för att hot och våld har blivit ett stort problem i dagens skola. I artikelns ingress finns en fråga ”Rustas dagens lärarstudenter för den verklighet de ska ut i?” Det antyds att tidigare lärarutbildning inte har varit bra när det gäller att förbereda studenter för

”verkligheten”. UFL:s utbildningschef utlovar i artikeln att den nya lärarutbildningen innehåller mer utbildning om mobbing. I en artikel nästan ett år senare (GP 2002-11-12) rapporteras det om att förväntningarna inte har infriats och det refereras till en undersökning som visar att ”tre av fyra lärarstudenter känner sig dåligt rustade” för att arbeta med mobbing och konflikter i skolan. UFL:s ordförande intervjuas och svarar att hon är tveksam till om lärarprogrammet kommer att innehålla mer utbildning i mobbing framöver. ”Vad vi är skyldiga att göra är vad statsmakterna kräver av oss” säger hon. Hon utlovar inte mer utbildning i konflikthantering, utan hänvisar till ”statsmakternas” krav. Här uppstår ett glapp mellan den statliga styrningen av utbildningens innehåll, studenternas förväntningar och de behov som finns ute i skolans värld.

Gemensamt för alla exempel ovan, är att lärarutbildningen omtalas som bristfällig och att det finns problem i skolan som behöver åtgärdas med förändringar i lärarutbildningen. Förutom i artiklarna om konflikthantering, riktas det ingen specifik kritik mot lärarutbildningen på GU, utan lärarutbildningen omtalas generellt. I de flesta artiklar kommer ingen ansvarig från lärarutbildningen till tals (med undantag för artikeln om konflikthantering), utan påståendena om lärarutbildningens bristfällighet får stå oemotsagda.

Artiklarna ovan uttrycker det som Hallséns (2013) studie visade: lärarutbildningen förväntas vara i skolans tjänst och leverera bra utbildade lärare. Som tidigare diskuterats finns det en spänning mellan å ena sidan skolans behov och politiska beslut och å andra sidan kraven när det gäller forskning och akademiska kunskaper. Denna spänning uttrycks i några debattartiklar som är skrivna av företrädare från lärarutbildningen vid GU. Artiklarna lyfter fram den statliga styrningen och alla olika reformer som ett problem. 2009 skriver Bengt Persson, professor i specialpedagogik en debattartikel ”Pedagogerna måste ta plats i skoldebatten”:

[...] dagens pedagogiska forskning minimalt inflytande över utbildningspolitikens innehåll. Internationella jämförande kunskapsmätningar som PISA har övertagit forskningens roll som utbildningspolitisk riktningsskivare och utbildningsministern har i olika sammanhang hävdade att svensk pedagogisk forskning inte håller måttet (GP, 2009-08-11).

Tre artiklar publicerades under 2012: ”Usla förutsättningar för alla skolreformer” (GP, 2012-03-27), ”Nu krävs det ordning och reda i skolreformerna” (GP, 2012-05-27) samt ”Sluta smutska lärarutbildningen” (GP, 2012-10-28).

Den svenska skolan ska enligt skollagen bygga på vetenskaplig grund. För detta krävs en väl fungerande lärarutbildning. Vi vill ta vårt ansvar, men förutsättningarna för alla inblandade är usla. Bristen på framförhållning och resurser i regeringens politik försvårar arbetet kraftigt, skriver Maria Jarl och Anna Brodin som leder lärarutbildningen vid Göteborgs universitet (GP, 2012-03-27).

5.2.2 Lärarutbildning i relation till samhället

Det är inte bara i skolan det finns förväntningar på vad lärarutbildningen ska åstadkomma och innehålla. Det finns även en förväntan från olika aktörer i det omgivande samhället på att lärarutbildningen ska utvecklas och anpassa sig till samhällsförändringar. Detta tar sig uttryck i nedanstående sex artiklar, som har publicerats utspjutt under åren 2001-2014.

I en artikel från 2001 med rubriken "Fel bild av samer i skolan" rapporterar GP om att Sverige inte har skrivit under FN-konvention 169, som innebär att samers rättigheter som minoritet erkänns. I artikeln problematiseras det över att elever i dagens skola har bristfälliga kunskaper om samer. Orsaken till detta anses vara en brist i skolans läromedel och att "ämnet inte tas upp i lärarutbildningen" (GP, 2001-01-04). Den röst som kommer till tals, är en forskare på GU.

I en artikel rapporteras det om att antalet ungdomar som tar sitt liv i Sverige inte minskar, trots att självmordsfrekvensen bland vuxna minskar. Rubriken är "Lärare ska lära om ungas självmord". I artikeln refereras till en forskare på lärarutbildningen i Stockholm som vill göra kunskap om psykisk ohälsa till ett "obligatoriskt inslag i lärarutbildningen" (SVD, 2001-03-21).

I artikeln med rubriken "Allt fler muslimer hotas efter terrordåden" rapporteras det om att Sverige är ett av de länder där muslimer råkat ut för flest incidenter efter terrordåden i New York den 11 september 2001. Artikeln refererar till en rapport som är genomförd på uppdrag av EU-kommissionen. Ett av de förslag som kommer fram i rapporten för att öka kunskaperna om muslimer är att "läromedel och lärarutbildning måste förbättras när det gäller information om islam"(GP, 2002-03-26). Det är forskare på GU som ligger bakom rapporten och som utgör artikelns röst.

År 2004 är HBT-frågor⁸ på nyhetsagendan. "Lärare bör utbildas i HBT-frågor" är rubriken på en artikel i GP där Barnombudsmannen (BO) citeras: "se till att kurser om HBT-frågor blir obligatoriska i lärarutbildningen". Artikeln har skrivits efter att BO har publicerat en rapport om att skolans sexualundervisning är förlegad (GP, 2004-05-04).

2007 fanns det en rubrik i GP som lydde "Många unga slarvar med kondom". Artikeln baseras på en rapport från Unicef, där det framkommer att Sverige är ett av de länder i Europa där 15-åriga pojkar är sämst på att skydda sig vid samlag. Personal vid ungdomsmottagningar i Partille och Göteborg berättar om ett projekt där det satsas pengar på att utbilda unga studenter för att kunna prata med ungdomar om sex. Det uttrycks en förhoppning om att lärarutbildningen vid GU ska bli involverad i detta. "Om projektet fungerar så bra som vi tror det kan göra hoppas vi att en liknande kurs blir en

---

⁸ HBT-frågor är frågor som rör homosexuellas, bisexuellas och transpersoners situation. Runt 2004 omnämner man det som HBT-frågor. I dag skulle man använda begreppet HBTQ-frågor.

obligatorisk del av lärarutbildningen så småningom. Det är viktigt att lärarna i grundskolan och gymnasieskolan kan prata med eleverna om detta.” (GP 2007-03-10)

En forskare i Nordiska språk från GU, uttrycker en oro över att intresset för nordisk litteratur har minskat i Sverige. Artikeln är ett reportage från Bokmässan 2012, och handlar inte alls om utbildningsfrågor. Rubriken på artikeln är: ”Mässa med fokus på Norden”. Mot slutet av artikeln uttalar en värdering av både lärare som yrkesgrupp och lärarutbildning: “[...]svenska lärare slarvar bort de nordiska språken i undervisningen. Det måste nog till en skärpning redan på lärarutbildningen” (GP, 2012-09-27).

Gemensamt för artiklarna ovan är att de är allmänna nyhetsartiklar som rapporterar om ett aktuellt samhällsfenomen. Flera av artiklarna har rubriker som väcker uppmärksamhet, men som inte i första hand förknippas med lärarutbildning. Lärarutbildning omtalas som en lösning på ett samhällsproblem. Det framstår som att de problem som beskrivs i artiklarna ska lösas genom förändringar på samtliga lärarutbildningar oavsett inriktning. I och med ordvalet lärarutbildning i samtliga artiklar, framställs lärarutbildningen som en enhetlig yrkesutbildning och lärare framställs som en enhetlig yrkesgrupp. När det uttrycks att lärarutbildningen ska förändras görs det med värdeladdade ord som exempelvis ”bör”, ”måste förbättras”, ”skärpning”. Relationen mellan artikelns inledning, det vill säga rubrik och ingress, är inte alltid tydlig med själva artikelinnehållet och rubriken har sällan någon koppling till lärarutbildning. I några av artiklarna är det GU-forskare som är röster men det finns inget i artiklarna som pekar specifikt mot lärarutbildningen på GU och inget som antyder att dessa forskare har någon koppling till lärarutbildningen på GU. Lärarutbildningen omtalas generellt. Det uttrycks att det saknas specifika innehållsområden i lärarutbildningen utan någon mer utförlig diskussion eller problematisering. Vad menas egentligen med att mer kunskaper om muslimer och samer ska ingå i lärarutbildning? Det saknas faktiska beskrivningar om vad som ingår i lärarutbildning och artiklarna består av svepande normativa påståenden om vad som saknas utan att någon ansvarig från lärarutbildning kommer till tals.

Ett undantag är en artikel om kräksjuka och förskolläraryrket från 2014 med rubriken ”Kunskap ska bota kräksjukan” (GP 2014-02-04). Här talas det specifikt om förskollärare och förskolläraryrket. Förskolläraryrket programansvarige får uttala sig och berättar då att på förskolläraryrket vid GU har man ett projekt för att öka kunskaperna om hygien. Detta är på ett sätt en positiv berättelse om förskolläraryrket vid GU, som visar att GU: s förskolläraryrket utbildning anpassar sig till ett samhällsbehov, hänger med i utvecklingen och ser till att införa kunskap om hygien i utbildningen. Det positiva är dock dolt av den journalistiska formen och kommer inte fram förrän mot slutet av artikeln. Journalisten har valt att lyfta fram det negativa i ingressen och

artikelns inledning: ”Trots att förskolan är en viktig smittohärd för barn får många förskollärare ingen utbildning i hygien, på utbildningen i dag pratar man inte om hygien eller vård”.

5.2.3 Lärarutbildning i relation till högre utbildning

Det som kännetecknar de artiklar som omtalar lärarutbildningen i relation till högre utbildning är att det nästan uteslutande handlar om utbildning som en konkurrensutsatt marknad. Totalt 28 artiklar, relativt jämnt fördelade under åren 2001-2014, handlar om söktryck och rekrytering. En del artiklar är neutrala reportage från så kallade besöksdagar⁹, men flest artiklar handlar om ansökningsstatistik. 2001 rapporterar GP om att lärarprogrammet i Göteborg är populärt: ”Populärt lärarprogram i Göteborg” (2001-07-03). Likaså 2002 ”Fler söker till högskolorna. Lärarutbildningen i Göteborg populärast i landet” (GP, 2002-11-01). Från och med 2003 lyser de positiva rubrikerna om söktrycket till GU:s lärarutbildning med sin frånvaro och det rapporteras i stället om ett minskande söktryck till lärarutbildningen: ”Allt färre elever vill bli lärare. Intresset för fortsatta studier minskar” (GP, 2003-03-29). I de nyheter som rapporterar om söktryck finns alltid ett jämförande perspektiv. Olika utbildningars popularitet jämförs med varandra.

Att lärarutbildning har en lägre attraktionskraft än andra utbildningar och att läraryrkets status har sjunkit, är något som forskare verkar eniga om (Bertilsson, 2013). Detta kommer fram i flera av artiklarna: ”Minst populära är lärarutbildningar” (GP 2001-07-12), ”Allt färre väljer läraryrket” (2008-12-19), ”80 000 nya lärare saknas” (DN, 2012-03-20), ”Vi står inför en nationell lärarkris” (DN, 2012-03-20). I en artikel dyker fenomenet ”ranking” upp, det vill säga jämförelser mellan olika lärosätens popularitet. I artikeln framkommer det att GU har sjunkit på rankingskalan och en medarbetare på GU får frågan om vilka åtgärder GU skulle vidta om ranking skulle tillmätas allt större vikt:

-Vad borde Göteborgs universitet göra om inget annat skulle gälla än att bli ett högt rankat universitet? - Vi kunde göra oss av med till exempel lärarutbildning som inte ger så stora bidrag till rankingen. Men det är ju ingen som vill, av andra skäl. (GP 2011-10-07).

Varför lärarutbildning inte anses bidra till rankingen framkommer inte. Vilka de ”andra skäl” är till att inte göra sig av med lärarutbildning är inte heller något som framgår av artikeln. Man kan fundera över varför det uttalandet finns i artikeln. Det kanske kan uppfattas som ett obetydligt uttalande som inte behöver värderas, men det är ett uttalande som implicit uttalar en syn på lärarutbildning. Lärarutbildning har låg status jämfört med andra utbildningar, men är ett viktigt samhällsuppdrag och det är det som är ”de andra skälen” till att inte göra sig av med lärarutbildning.

Att relativt många artiklar handlar om söktryck visar att det finns ett nyhetsvärde i att rapportera om det. Lätt, begripligt, mätbart och passar in i medielogiken.

---

⁹ Under åren 2001-2014 genomförs det så kallade besöksdagar på GU och Chalmers i syfte att locka studenter att söka olika utbildningar.

5.2.4 De händelser som fått mest uppmärksamhet i dagspressen

Som tidigare påvisats är det relativt få artiklar som har lärarutbildning vid GU som huvudinnehåll. När lärarutbildningen vid GU är huvudnyhet är det oftast negativt. Det finns framförallt tre nyhetshändelser under 2001-2014 som kan betraktas som kriser för lärarutbildningen vid GU och är de händelser som har fått mest uppmärksamhet av de nyheter som handlar om lärarutbildningen vid GU 2001-2104. Omfattningen av en kris och vilka dramatiska följder en kris får varierar och följande kriser kan självfallet inte jämföras med en stor samhällskris som får allvarliga konsekvenser för en stor del av befolkningen. Man kan betrakta dessa tre händelser som ”mediala kriser” eftersom uppmärksamheten som GU och lärarutbildningen får bidrar till att skapa en negativ bild och minska förtroendet för GU och lärarutbildningen. De tre händelserna är: 1) rapportering om VFU (2003), 2) rapporteringen om brister i lärarutbildningen (2004-2005), 3) rapporteringen om inriktningen Barn- och ungdomsvetenskap, BAUN (2008).

5.2.4.1 Rapporteringen om VFU

En viktig del av lärarutbildningen är den så kallade verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU), som innebär att alla lärarstudenter ska genomföra ett antal veckors praktik inom den skolform som man sedan ska arbeta i. VFU utgör en obligatorisk del av lärarutbildningen och kräver samverkan mellan lärarutbildning och skola. Det är viktigt för lärarutbildningens kvalitet att det fungerar. Om inte skolorna kan tillhandahålla VFU-platser, blir det ett stort problem för lärarutbildningen. Detta förutsätter att det finns tillräckligt med skolor som kan ta emot lärarstudenter.

Ett flertal artiklar handlar om problem med VFU. Vårterminen 2002 var det dags för de första studenterna på lärarprogrammet som startade hösten 2001 att ge sig ut på VFU. I GP rapporteras det om problem:

Införandet av den nya lärarutbildningen gick för snabbt. Detta i kombination med dålig information till de ansvariga skapar problem när man ska försöka hitta praktikplatser till lärarstudenterna i Göteborg (GP, 2002-02-25).

I artikeln rapporteras det om informationsbrist och det refereras till en utvärdering:

Enligt en utvärdering av den första kursen på nya lärarutbildningen vid Göteborgs universitet tyckte 60 procent av studenterna att besöken i skolorna var dåligt organiserade (GP, 2002-02-25).

Om inte kommunikationen och relationen mellan lärarutbildningen och kommunen fungerar blir det problem. I slutet av 2003 uppstår en konflikt som handlar om att Mölndals gymnasier vägrar ta emot lärarpraktikanter från GU:s lärarutbildning, på grund av att gymnasiechefen i Mölndal anser att det är för låg ersättning från universitetet och för mycket organisatoriska problem. GP rapporterar först om händelsen genom att referera till en brevkorrespondens mellan gymnasiechefen i Mölndal och UFL:

Mölnalds gymnasier vägrar ta emot fler praktiserande lärarstudenter. De tycker att ersättningen från Göteborgs universitet är för låg. Röran kring praktiken är inte anständig. På sikt hotar den hela lärarutbildningens kvalitet, säger gymnasiechef Björn Sandmark. Vi har tyvärr inga ekonomiska möjligheter att subventionera universitetets utbildning under rådande ekonomiska läge, skriver Sandmark i brevet till Göteborgs universitet (GP, 2003-11-11).

I andra halvan av artikeln refereras det till svaret på Sandmarks brev som skrevs av UFL:s chef:

I brevet skriver hon att kommuner och högskola har ett gemensamt ansvar för att samarbetet kring praktiken fungerar, att praktikperioden bara utökats med två veckor och att ersättningen till skolorna som tar emot lärarpraktikanter har ökat. Sjöbeck skriver också att Sandmark ger uttryck för att lärarstudenterna är en belastning och menar att skolorna måste ändra attityd till studenterna. - Vi måste visa vilken nytta skolorna har av oss. De måste se att studenterna är resurser för skolan, inte bara för undervisning. De kan vara stöd till enskilda personer eller grupper eller hjälpa till i läraryrket (GP, 2003-11-11).

En student som representerar studentkåren kommer till tals i artikeln och uttrycker en oro:

[...] befärrar att följderna kan bli att det blir svårare för studenter att få praktikplatser eller att de hamnar på skolor som inte motsvarar den utbildning de går. - Min tolkning är att uppdraget för lärare ute på fältet, handledarna, har förändrats med den nya lärarutbildningen och det kanske inte har förankrats ordentligt (GP, 2003-11-11).

Artikeln följs av en debattartikel med gymnasiechefen som avsändare:

Med nuvarande organisation och ersättningssystem kommer sannolikt inte denna utbildning att bli långlivad. Redan i våras, under utbildningens andra år, skickade universitetet ut nödrop för att få fram fler praktikplatser. Ingen vet hur man ska få fram platser till alla studenter när alla fem årens studenter är inne i den nya utbildningen (GP 2003-11-25).

Maj-Britt Sjöbeck från UFL menar att kommuner och högskola har ett gemensamt ansvar, medan gymnasiechef Björn Sandmark uttrycker kritik mot lärarutbildningens organisation och ersättningssystem. Han argumenterar vidare i artikeln för att det inte finns några attitydproblem och att det finns en lång tradition av att ta emot lärarstudenter men att gränsen nu är nådd.

Eftersom Göteborgs universitet får betalt av staten för hur många universitetspoäng man producerar, finns ett vinstintresse i att ta in så många studenter som möjligt. Detta gör man också utan någon som helst avstämning med kommunerna om hur många studenter som kan slussas ut i systemet (GP 2003-11-25).

I Björn Sandmarks argumentation finns en misstro riktad mot GU, att GU ska ha antagit för många studenter för att göra en ekonomisk vinst. Det finns också en frustration över att ingen avstämning har skett. Björn Sandmark uttrycker att kommunikationen inte har fungerat. Studentrepresentanten tolkar problemen som brist på kommunikation och förankring. Någon ytterligare kommentar till Björn Sandmarks debattartikel har inte kommit fram i denna undersökning.

2013 rapporteras det återigen om problem med VFU. Det är DN som rapporterar om att ett flertal lärarutbildningar i Sverige har problem med att få fram tillräckligt med handledare. LUN:s ordförande Maria Jarl citeras i artikeln.

[...]- Vi ska utbilda behöriga lärare, men finns det inte tillräckligt kompetenta lärare på skolan som kan lotsa dem in i yrket blir det en ond cirkel, säger Maria Jarl (DN, 2013-08-13).

Problem med VFU är alltså ett återkommande problem under åren 2001-2014. Vad som uttrycks i artiklarna om VFU är en konflikt mellan å ena sidan lärarutbildningens uppdrag från staten att utbilda det antal behöriga lärare som behövs och den verkligheten som skolorna i kommunerna som ska ta emot lärarstudenterna befinner sig i. Artikeln från 2013 belyser ett flertal aspekter, såsom lärares arbetsvillkor och bristen på behöriga lärare ute i skolorna.

När det gäller nyhetsrapporteringen om VFU är det enbart negativa aspekter som lyfts fram. Rubriksättningen är dramatisk: ”Lärarstudenter ger första skolkontakten IG”, ”Mölnalds gymnasier vägrar ta emot lärarpraktikanter”, ”Stopp för nya lärarstudenter”, ”Stor brist på handledare till nya lärare”. Uppmärksamheten kring problemen med VFU och hur det rapporteras om kommunikationsbrist och brist på förankring mellan GU och gymnasieskolorna i Mölndal, bidrar till att skapa en negativ bild av lärarutbildningen vid GU. Hur krisen hanterades framkommer inte i denna undersökning.

5.2.4.2 Rapporteringen om brister i lärarutbildningen

Lärarprogrammet LP01 är den lärarutbildning som fått störst uppmärksamhet i dagspressen 2001-2014. Detta är logiskt med tanke på att det var den utbildning som dominerade under tidsperioden eftersom den fanns 2001-2011. Dock har inte utbildningen, som startade 2011, fått tillnärmelsevis lika mycket medial uppmärksamhet under sina första år jämfört med den uppmärksamhet som LP01 fick i början. Runt 2001 var det en del positiva nyheter, som att det var många som sökte och att det fanns möjligheter för studenterna att utforma sin egen studieplan. Det fanns till och med en förstasidesnyhet, som inte var negativ. ”Nya lärare - nya utbildningsplaner” (GP 2001-03-13). Därefter var det slut på det positiva och det började rapporteras om problem. 2004-2005 är de år då det förekommer allra flest kritiska artiklar om lärarutbildningen. Bakgrund till artiklarna är de utvärderingar av lärarutbildningen som Högskoleverket genomför 2004-2007, där ett antal brister rapporteras (Högskoleverket, 2005). Ett flertal artiklar handlar om direkt kritik av GU:s lärarutbildning. 2004 skriver en lärarstudent en debattartikel som är mycket kritisk:

Det behövs en bättre lärarutbildning. Till alla er föräldrar och elever som oroar er för larmsiffrorna kring antalet obehöriga lärare på gymnasiet vill jag bara säga att denna oro är missriktad. Det är nämligen så att kunskapsskillnaden mellan en behörig lärare med pedagogisk utbildning och en obehörig lärare med samma ämneskunskaper är obetydlig. I alla fall om den

behöriga gymnasieläraren är utbildad inom institutionen för pedagogik och didaktik vid Göteborgs universitet (GP 2004-04-18).

En insändare från en lärarstudent som refererar till Högskoleverkets utvärdering publiceras i GP 2005:

För alla oss lärarstudenter vid Göteborgs universitet som upplever lärarutbildningens pedagogiska delar som undermåliga kommer Skolverkets¹⁰ rapport inte som en överraskning (GP, 2005-02-02).

I GP publiceras därefter ett antal nyhetsartiklar med tydligt negativt fokus, ett exempel är en artikel med rubriken ”För låga krav enligt Göteborgs studenter”:

En veckas effektiv studietid. Det räckte för att Kalle Karlsson skulle klara första terminen. Han och Anna-Linnéa Schütt är kritiska till lärarutbildningen i Göteborg. Vad ska man göra för att höja statusen på utbildningen och läraryrket? Kalle: - Höj nivån på utbildningen till att börja med! Jag känner inte någon som är nöjd med sin lärarutbildning som helhet, och om alla går ut missnöjda, så påverkar det sannolikt statusen (GP, 2005-03-22).

Under denna period går det inte att hitta några nyhetsartiklar eller insändare där en motbild av lärarutbildningen ges. Genomgående för de nyhetsartiklar som handlar om kritik mot lärarutbildningen är att det är studenter som får komma till tals i artiklar, utan att någon ansvarig vid GU:s lärarutbildning ger ett annat perspektiv. Det framträder en bild i GP av att alla studenter är missnöjda. ”Jag känner inte någon som är nöjd med sin utbildning...” citeras en student.

Det är fler tidningar än GP som har en massiv nyhetsrapportering efter att Högskoleverket har lagt fram resultatet av sina utvärderingar under den här tidsperioden, enligt Englund (2012). Englund menar att ”den faktiska utvärderingen som sådan är långt ifrån så kritisk som de tidningsartiklar som ”sätter” diskussionen”. I nyhetsdiskursen skiljer man inte heller på enskilda lärosäten, trots att resultatet av utvärderingarna skiljer sig åt mellan olika lärosäten. Alla lärarutbildningar i Sverige dras över en kam. Det framställs som att studietakten är låg men det förekommer inte någon jämförelse med hur kraven och studietakten ser ut på andra utbildningar. Enligt tidigare undersökningar har det visat sig att lärarstudenter lägger ungefär lika lite/mycket tid på sina studier som studenter på andra universitetsutbildningar gör (ibid).

En trolig orsak till att endast studenter får komma till tals i nyhetsartiklar under den här perioden är Högskoleverkets utvärderingar, som då kan anses utgöra ”bevis” och att det är fritt fram att kritisera och bekräfta Högskoleverkets rapport. Och frågan är om det hade hjälpt om någon från GU:s lärarutbildning hade fått komma till tals och ge ett annat perspektiv när ”domen” redan fanns.

---

¹⁰ Skolverket är troligtvis en felskrivning, Det är med stor sannolikhet Högskoleverkets utvärderingar som avses.

Ingen GU-anställd kommer till tals i nyhetsartiklarna, men det förekommer att GU-personal kliver fram på egen hand och uttalar sig i insändare i GP. Ett exempel är när en anonym ”lärarutbildare” replikerar på en kritisk debattartikel som skrevs av en student:

[...]lyfter i sin kritik av lärarutbildningen fram väsentliga synpunkter. Eftersom jag själv är lärarutbildare, så vill jag ta fasta på ett par. Lärarutbildningen är numera "hela universitetets angelägenhet". Det innebär att ledningen för lärarutbildningens styrning handhas av personer vars erfarenheter av skolan ligger 30 till 40 eller fler år tillbaka i tiden och vars intresse i huvudsak är forskning” Tidigare hade lärarutbildare en egen djup förankring i skolan. Didaktikerna rekryterades från skolan. De på Göteborgs universitet som svarat för utformningen av dagens lärarutbildning borde ha tagit del av Att lära och leda, En lärarutbildning för samverkan och utveckling SOU 1999:63, samt regeringens proposition i samma fråga (GP 2004-04-21).

I insändaren ovan kritiserar den anonyme lärarutbildaren, som själv kan antas vara en del av GU:s lärarutbildning, ledningen för lärarutbildningen på GU. I Högskoleverkets utvärdering framkom att förtroendet för UFL var mycket lågt på GU (Högskoleverket, 2005), vilket avspeglas i ovanstående insändare.

I en debattartikel 2005, ”Ordförande lämnar lärarutbildningen i protest”, offentliggör dåvarande UFL:s ordförande att han lämnar sitt ordförandeskap på grund av dåligt stöd från GU.

Jag avgår som ordförande för lärarutbildningen i Göteborg. Uppdraget blev omöjligt med ett svagt stöd från universitetsledning och central förvaltning. Det bästa som nu kan hända är att utbildningen utsätts för konkurrens [...]Då UFL passar dåligt in i GU:s struktur med sina starka fakulteter, har det från början blåst motvind i arbetet med att förverkliga den förnyade lärarutbildningen. Speciellt utsatt har UFL:s kansli varit - mot UFL har alla kunnat enas (GP, 2005-03-02).

GU-anställda väljer att gå ut i dagspressen och kritisera den egna organisationen, vilket kan förstås i relation till HSV:s utvärdering som visade att förtroendet för UFL var mycket lågt. Missnöjda GU-anställda bidrar till att skapa en negativ mediebild av lärarutbildningen på GU.

5.2.4.3 Rapporteringen om inriktningen Barn- och ungdomsvetenskap, BAUN

Den största ”mediala krisen” för lärarutbildningen vid GU under åren 2001-2014, sett till nyhetsbevakning, antal artiklar, artiklarnas storlek och placering i tidningen, inträffar 2008. Då rapporterar GP i ett flertal artiklar under flera dagar i rad om att lärarstudenter på GU har blivit ”lurade på sin examen”. Vad det handlar om är att studenter som har läst en viss inriktning, Barn och ungdomsvetenskap (BAUN), anser sig felinformerade eftersom deras utbildning inte ger behörighet att undervisa i den utsträckning de har trott. I artiklarna pekas GU ut som den part som har gjort fel och att ha lämnat fel information till studenterna. Nyheten är en förstasidesnyhet och rubriken är dramatisk: ”Studenter lurade på sin examen”. Ingressen på första sidan lyder: ”En grupp lärarstudenter vid Göteborgs universitet har blivit blåsta på sin examen. I stället för att få undervisa låg- och

mellanstadieelever får de bara motsvarande förskollärexamen". Själva artikeln kommer redan på sidan fyra inne i tidningen och inleds med dramatiska ord om drabbade studenter. Därefter får Maj-Britt Sjöbeck från UFL komma till tals tidigt i artikeln.

Besvikelsen och förstämningen är stor bland en grupp lärarstudenter vid Göteborgs universitet (GU). De trodde att de skulle få behörighet att undervisa elever upp till 12 år i skolan. Maj-Lis Sjöbeck är vice dekan vid utbildnings- och forskningsnämnden för lärarutbildning vid GU. Hon menar att det inte går att ändra den behörighet som kursen ger i efterhand. Att man måste gå på de formella kraven.

-Men ni är ju ansvariga för informationen. Hur ska studenterna hållas skadeslösa?

- De skulle ha fått informationen av dem som är kursansvariga från början. Men visst är det anmärkningsvärt.

- Hur kan informationen vid fakulteten vara så usel att det drabbar studenter på det här viset? Nämnden har väl det yttersta ansvaret för formuleringen i kursplanen?

- Formuleringen är mycket olycklig. Vi har påpekat det för ansvariga för institutionen för pedagogik och didaktik, som hållt i kursen så många gånger, men det har inte hjälpt.

(GP, 2008-04-09)

När Maj-Britt Sjöbeck kommer till tals tar hon inte ansvar för att informationen har varit otydlig. Hon skyller på kursansvarig institution, institutionen för pedagogik och didaktik, och menar att det inte går att göra något åt problemet. I den fortsatta rapporteringen dagen efter ökar förvirringen ytterligare om vad som gäller och vem som egentligen är ansvarig. GU skyller på UFL, UFL skyller på kursansvarig institution men säger att studenterna även har ansvar:

Vid utbildnings- och forskningsnämnden för lärarutbildning (UFL) vid GU säger man att man har ett delat ansvar med studenterna för att informationen blir riktig. GU:s ledning säger att ansvaret ligger hos GFL¹¹. Men att de kommer att titta närmare på frågan om den lyfts till dem, till exempel genom någon drabbad student. Flera studenter gjorde just detta i går.

Högskoleverket säger att de inte kan lämna kommentarer förrän en anmälan kommit in och en utredning påbörjats, men att situationen är unik. - Jag har aldrig tidigare hört talats om något liknande. Vi har haft något fall där en enskilda person överklagat sin examen, men aldrig att så många missförstått kursplanen, säger Maria Sternwörn, jurist på Högskoleverket (GP, 2008-04-10).

Dagen efter publiceras ännu en artikel i GP på sidan fyra: "Skandalen med lärarstudenter som lurats på sin examen växer". Här citeras en medarbetare på den kursansvariga institutionen:

-Frågan om till vilken ålder BAUN-inriktningen sträcker sig är en trist historia som vi har härjat med ända sedan den 'nya lärarutbildningen' startade. Jag trodde faktiskt vi hade lyckats få igenom ändringar av tidigare felskrivningar genom hela det byråkratiska systemet så att 12 år är det som gäller. Men ditt examensbevis säger uppenbarligen något annat (GP, 2008-04-11).

Ett antal studenter anmäler GU till Högskoleverket och läsare får möjlighet att uttala sig på GP:s webbplats. Ett urval av läsarnas kommentarer på webben, publiceras i en nyhetsartikel i del 1 av papperstidningen (GP 2008-04-12):

---

¹¹ Förmodad felskrivning i artikeln, ska troligtvis stå UFL

Mycket oseriöst av GU

Domstol? När GU lovar en sak (behörighet) och sedan inte ger vad de har lovat så måste det väl klassas som bedrägeri. Anmäl dom till domstol och kräv studiemedlen tillbaka för de poäng kursen gav. Det är inte för sånt här vi betalar resten av livet!

Irriterad student: GU har lurats. Utbildningsdepartementet har sagt nej till att ge GU den examensrätt som motsvarar utbildningen. GU har alltså lurat hundratals studenter på den examen som de borde haft. GU bör kompensera genom att bekosta den komplettering som behövs för att få full examen.

Hur kan en lärarutbildning få vara så luddigt utformad att den kan ifrågasättas. Självklart måste den formulering som studenterna sökt till gälla, hur ska de i sin framtida verksamhet kunna förklara att det skrivna ordet inte gäller. Godkänn alla i efterhand. Om inte måste studenterna få full ekonomisk ersättning för kompletterande studier. Gäller även lönekomensation för den tid de i så fall missar under studietiden.

Samma dag, publiceras även en kommentar på GP:s ledarsida med rubriken ”Läraryrke på hög nivå”:

Flum i lärarutbildningen är tyvärr inget nytt. Men att ansvariga vid Göteborgs universitet inte vet till vad man utbildar lärarstudenter, alternativt för dessa bakom ljuset, överträffar även högt ställda krav på inkompetens. Att universitet och högskoleverk försökt glida undan ansvar gör inte saken bättre. Studenter som påbörjat en lärarutbildning för upp till mellanstadiet, men till egen förvåning examinerats som forskollärare, bör naturligtvis kompenseras på något sätt. Att prorektor Lennart Weibull lovar ”ta tag i frågan” är en början (GP 2008-04-12).

Ledarartikeln är mycket kritisk och består av ett antal påståenden. Ordvalet ”flum” i rubriken och ”flum i lärarutbildningen” är negativt värderande och påståendet att detta är ”inget nytt” uttrycker att flum skulle vara något som förekommit tidigare. Ledarskribenten förutsätter att GU inte vet vad de gör och utgår ifrån att det är GU:s fel. Ovanstående ledarartikel är den sista artikeln i ”BAUN-krisen” som publiceras. Enligt resultatet i denna undersökning har det inte publicerats några artiklar om hur det gick sedan. UFL lämnar ett yttrande till Högskoleverket (HSV), som dock inte kommer fram i medierapporteringen. I yttrandet står bland annat:

Inte på något ställe i kursplanerna anges att kurserna inom inriktningen BAUN ger kompetens att undervisa i skolämnen i grundskolans tidigare år. I kursplanerna anges att inriktningen är avsedd för verksamhet som lärare i förskola, förskoleklass, fritidshem och grundskola (år 1-2). I de äldre kursplanerna angavs att kursen riktar sig mot blivande lärare i förskola, förskoleklass, fritidshem och skola för barn och unga i åldern 1-12 år. Formuleringen kan möjligen ha misstolkats eftersom studenterna hävdar att man blir en lärare som undervisar barn och unga upp till 12 års ålder. Inriktningen ger dock inte undervisningskompetens i skolämnena i grundskolans tidigare år utan kompetens för pedagogisk verksamhet i förskola, förskoleklass och grundskola (år 1-2). Åldersspannet 7-12 år avser endast fritidshem (Göteborgs universitet, d nr G8 2286/08).

Det blev ingen rättssak av BAUN-krisen. 2009-06-16 skriver Högskoleverket (HSV) i ett beslut att utredningen avslutas och att Göteborgs universitet inte har gjort något formellt fel, men att information i kursplaner har lämnat utrymme för viss tolkning. HSV skriver:

Kursplaner och utbildningsplaner är viktiga instrument för att informera studenter och sökanden om vad som gäller för en viss kurs och också vad kursen är avsedd för. De innehåller föreskrifter som är bindande för lärosätet och studenterna. Det är därför viktigt att universitet och högskolor lägger omsorg om hur man uttrycker sig i dessa. [...] Universitetet har numera ändrat både kursplaner och utbildningsplaner så att de bättre stämmer överens med vad som faktiskt gäller

för inriktningen. Högskoleverket finner därför inte anledning att gå vidare med frågan.
(Göteborgs universitet, d nr G8 2286/08)

Medierna har en viktig samhällsfunktion som granskare av offentliga verksamheter och i det journalistiska uppdraget ingår det bland annat att granska och peka ut felaktigheter. GU är en statlig myndighet och lyder under offentlighetsprincipen och ska tåla att granskas. Lärarstudenter ska inte felinformeras och det är mycket viktigt att all information är tydlig och tillgänglig. Kanske var uppmärksamheten i GP nödvändig för att en otydlig skrivning i kursplanen ändrades. Kanske var det alltför många studenter som hade missförstått för att detta skulle gå obemärkt förbi i medierna. Kanske förtjänade GU negativ medial uppmärksamhet. LP01 är en komplex lärarutbildning där man läser mot olika behörigheter och ämnen. Denna komplexitet framkommer inte i nyhetsrapporteringen. Det framkommer inte heller i nyhetsrapporteringen att den information som fanns till hands då studenterna sökte till inriktningen var korrekt. GP tog studenternas parti och valde att avsluta nyhetsrapporteringen innan hela bilden var klarlagd. Det fanns inget nyhetsvärde i att rapportera om att GU inte hade gjort fel. Nyhetsrapporteringen appellerar till mottagarnas pathos, genom känslomässiga uttryck. Man kan också påstå att GP agerar moraliserande domstol. Lärarstudenterna lyfts fram som offer och GU är ”den onda” som har gjort fel. Ett antal fördömande läsarinlägg från webben publiceras, trots att HSV i artikeln säger att det inte går att döma förrän en utredning har skett. GP och folket ger en dom, utan att någon bakgrund till lärarutbildningens komplexitet och vad som gäller med olika behörigheter har lyfts fram. Alla ”vet” redan. Medielogik och nyhetsvärde bygger på att nyheter ska vara lättillgängliga, förenklade och begripliga för många. Nyhetsdiskursen bygger på att skapa uppmärksamhet och väcka känslor hos mottagaren. Att förstå innebörden av olika examina och behörigheter i ett relativt nytt utbildningssystem är inget som den ”vanlige” nyhetsläsaren kan sätta sig in i. Ordval i rubriker och ingresser påverkar mottagaren; exempel som ”studenter lurade”, ”blåsta på” och ”lärarflum” är värderande och väcker starka känslor.

Enligt Grafström et al. (2013) så ställs organisationer idag inför utmaningen att hantera två tydliga trender, medialisering och moralisering, och det svåraste för en organisation att hantera är frågor om moral. Enligt Grafström et al. har mediernas moralisering två syften; dels att sätta fokus på frågor av moralisk karaktär, dels att använda moralisering som ett dramaturgiskt verktyg. När det gäller nyhetsrapporteringen i BAUN-krisen kan man säga att den grundar sig på moraliska ställningstaganden. En myndighet får inte luras. Att publicera ett antal av läsarnas kritiska webbinlägg bidrar till dramaturgin. När någon från GU:s lärarutbildning får komma till tals i GP i ”BAUN-krisen”, så framträder en oklar bild om vem som är ansvarig för vad när det gäller lärarutbildning på GU. Det framkommer i rapporteringen att det på kursansvarig institution finns en okunskap om vad som gäller angående behörighetskraven. UFL lägger över ansvaret på kursansvarig institution. GU:s ledning säger att ansvaret ligger hos UFL. Det är mycket svårt för en utomstående att förstå vad som gäller och

hur detta har gått till. Även om informationen var korrekt, förstod uppenbarligen en betydande mängd studenter inte vad som gällde. Detta tyder på stora brister i kommunikationen, vilket i sin tur ledde till negativ medial uppmärksamhet och inte minst en stor besvikelse hos de drabbade studenterna, lärarutbildningens viktigaste målgrupp.

Enligt grunderna i kriskommunikation är det mycket viktigt att avstå från att lägga skulden på andra, vare sig inom eller utanför den egna organisationen (Mral, Vigsö, 2013). GU som organisation bidrar på så vis själv till att förvärra den mediala krisen och genom ogenomtänkt agerande riskeras förtroendet för GU sjunka. Huruvida journalisten har uppfattat rätt och representanterna från GU är korrekt citerade vet man inte. Det kan dock konstateras att uttalandena inte bidrar till att stärka bilden av GU som ett universitet med delat ansvar för lärarutbildningen. Om man funderar ytterligare över i vilken grad BAUN-krisen skadade förtroendet för och påverkade GU:s rykte, så kan man först börja med att fundera över vilket ingångs-ethos lärarutbildningen hade. Ledarartikelns innehåll uttrycker att förtroendet för lärarutbildningen redan var lågt, ”flum i lärarutbildningen är tyvärr inget nytt”. Ett redan lågt ingångs-ethos kanske inte skadas så mycket, men en lärarutbildning i kris behöver inte ytterligare en kris.

5.2.4.4 Sammanfattning av de händelser som fått mest uppmärksamhet

Det som är gemensamt för alla tre av ovanstående händelser är att det i första hand är någon annan än GU-anställda som kommer till tals i nyhetsrapporteringen. Personal från GU väljer att gå ut i insändare och debattartiklar och berätta om missnöje med lärarutbildningen på GU, vilket bidrar till en negativ mediebild. När representanter från GU uttalar sig i media i BAUN-krisen uppstår förvirring och företrädare från GU skyller på varandra. Ovanstående händelser kan betraktas som kriser eftersom de har fått relativt stor nyhetsbevakning och handlar om negativa aspekter på lärarutbildningens kärnverksamhet. VFU, innehåll och BAUN-behörighet är de nyheter som har fått mest utrymme av alla nyheter som handlar om lärarutbildningen på GU 2001-2014.

5.2.5 De positiva nyheterna

Som påvisats i delstudie 1, är de flesta nyheter om lärarutbildningen negativa, men det förekommer också positiva nyheter 2001-2014. De positiva nyheterna innehåller några gemensamma drag. I huvudsak är de positiva nyheterna mindre, det vill säga utgör mindre storlek med färre antal ord och placering längre bak i tidningen jämfört med de negativa nyheterna. Flera av de positiva artiklarna är endast notiser. En del positiva nyheter om GU:s lärarutbildning är dolda i en negativ kontext, som till exempel artikeln om kräksjuka och hygien som exemplifierades ovan i avsnitt 5.2.2. Egentligen är det lite tveksamt huruvida dessa ”dolda” nyheter ska betraktas som positiva eftersom de har rubriker och ingresser som vid första anblicken gör det svårt att förstå att det handlar om positiva nyheter. Ett

ytterligare exempel är en artikel i GP med rubriken ”Läro-utbildningar tvingas ställa in”. Rubriken är mycket negativ och i ingressen lyfts den negativa nyheten fram om att flera lärosäten i Sverige fick avslag på sina ansökningar om examensrätt inför starten av den nya läro-utbildningen hösten 2011.

Bara 32 av 59 ansökningar om examensrätt för läro-utbildningar fick godkänt. Stockholms universitet får avslag liksom alla Norrlands lärosäten. (GP, 2010-12-18)

Göteborgs universitet fick examensrätt i princip samtliga ämnen och inriktningar och var därmed bland de lärosäten som fick flest ämnen beviljade i Sverige (Högskoleverket, 2015), men detta är inget som lyfts fram i GP-artikeln, utan benämns endast i en rad: ”I Västsverige får Göteborgs universitet godkänt”. Här väljer GP att rapportera om det som är negativt och intressantast ur ett rikstäckande perspektiv, i stället för att lyfta den egna hemstadens universitet. Vid en jämförelse av en artikel med motsvarande nyhet som publicerades i SVD, kan man se att journalistens val påverkar:

Och medan Göteborgs och Linköpings universitet samt Linnéuniversitetet beviljades flest examensrätter så fick Örebro och Borås avslag på majoriteten av sina ansökningar i olika ämnen (SVD, 2011-01-19).

I artikeln i SVD lyfts GU fram lite mer positivt än i GP:s rapportering av motsvarande nyhet i och med att journalisten har valt att lägga det positiva först i satsen och det negativa som en bisats.

Ett annat exempel på en positiv nyhet om läro-utbildningen på GU som är förpassad till slutet av en artikel är en artikel med rubriken: ”1000 kurser har lediga platser kvar”. Efter en längre redogörelse för alla utbildningar på GU där det finns studieplatser kvar, hittar man i allra sista stycket en positiv nyhet om läro-utbildning på GU:

[...] läroprogrammet har ett högt antal sökande. - Vi skiljer ut oss där jämfört med andra lärosäten [...] Särskilt utmärkande för i år är enligt Tove Westerberg, utbildningsplanerare på Läro-utbildningsnämnden, det höga söktrycket till förskolläroprogrammet. [...] Det har gjort att snittbetyget för att bli antagen dit ligger över VG-nivå (GP 2012-08-12).

Valet av rubrik, ingress och det faktum att journalisten har valt att lägga denna nyhet sist i artikeln, skymmer i detta fall en positiv nyhet utifrån läro-utbildningsperspektiv. De flesta nyhetsläsare läser rubrik och ingress och blir mest påverkade av innehållet i början av artikeln (Wadbring&Weibull, 2014). Artikelns disposition säger alltså något om värderingen av nyheten och om mediedramaturgi; det bedömdes ha ett större nyhetsvärde att rapportera om det som var negativt än det som var positivt. Att så mycket som 1000 kurser inte har lyckats fylla sina studieplatser, kan ju inte anses vara positivt och det är detta som artikeln lyfter fram. Med tanke på att det under 2012 förekom en hel del rapportering om en annalkande lärobrist, och att söktrycket till läro-utbildningarna minskade, ges en felaktig mediebild när en positiv nyhet om söktrycket till läro-utbildning på GU är så undanskymd.

Under hela tidsperioden 2001-2014 finns det totalt endast fyra något längre artiklar där läro-utbildningen vid GU är huvudnyhet och där läro-utbildningen vid GU lyfts fram på ett positivt

sätt. Den första längre positiva artikeln är från 2001 och handlar om att vara döv och lärarstudent (GP, 2001-02-13). Den andra positiva längre artikeln är från 2003 och beskriver en inriktning inom LP01, ”Skapande verksamhet”, som syftar till att lyfta fram konstnärliga ämnen (GP, 2003-01-07). Den tredje artikeln är ett reportage om en student som läser till förskollärare på GU (DN, 2003-03-11) och den fjärde artikeln är ett reportage om temat ”hållbar utveckling” och om hur studenter på lärarutbildningen vid GU har arbetat med detta i en kurs (GP 2004-01-17). Det som är gemensamt för dessa fyra artiklar, är att de har både en positiv rubrik och ett positivt innehåll: ”Dövtolken gör studierna möjliga”, ”Ny kurs ska ändra synen på barn och konst”, ”Man får så mycket tillbaka från ungarna”, ”Hållbar utveckling för blivande lärare”. I artiklarna citeras studenter vid GU: ”Jag har alltid velat bli lärare”, ”Det är bra att vi kan visa att man kan studera på universitetet som döv”. ”Det var så roligt”, ”Maria tycker att innehållet i utbildningen är bra”, ”Jag har alltid velat jobba med barn. Det är ett viktigt arbete men också givande för en själv; man får så mycket tillbaka från ungarna.” Dessa fyra artiklar är exempel på berättelser som lyfter fram positiva aspekter om både läraryrket och att studera på lärarutbildningen vid GU. Det finns inget i dessa artiklar som uttrycker något negativt. Dessa fyra längre artiklar har publicerats på grund av att GP har värderat innehållet som intressant för en läsekrets. Varför har just dessa aspekter på lärarutbildning och GU blivit artiklar i GP? Beror det på att någon från GU har varit på hugget och kontaktat tidningen och informerat om dessa händelser? Det vet man inte utifrån denna undersökning. En trolig orsak till att de har bedömts innehålla ett nyhetsvärde, är att de innehåller ämnen som är socialt och etiskt viktiga, såsom stöd för funktionshindrade studenter och hållbar utveckling. I artiklarna framkommer en bild av GU som ett universitet som ligger i framkant och anpassar utbildningen efter en ny kunskapssyn när det gäller barn och konst, GU tar ansvar för studenter med funktionshinder och för att utbilda lärarstudenter inom ett viktigt ämne som hållbar utveckling. Studenterna uttrycker nöjdhet och glädje.

6. Sammanfattning och diskussion

Nyheter om lärarutbildningen på GU utgör endast 8 procent av alla nyheter som handlar om lärarutbildning i GP, DN och SvD 2001-2014. Resultatet i denna undersökning visar att en majoritet av de nyheter som handlar om lärarutbildningen är negativa. Lärarutbildningen missgynnas i medierapporteringen eftersom positiva aspekter tonas ner och i vissa fall döljs av den journalistiska formen och negativa värderingar om lärarutbildningen är det som lyfts fram. Det är vanligast att det är externa aktörer som kommer till tals i sakfrågor om lärarutbildningens innehåll och organisation, det vill säga personer som inte arbetar på GU eller med lärarutbildning. Resultaten visar också att lärarutbildningen upprepningsvis omtalas som en orsak till problem i skolan och att det finns artiklar som uttrycker förväntningar på att lärarutbildningen ska vara en lösning på olika samhällsproblem. Under 2001-2014 finns det framför allt tre händelser som skulle kunna betraktas som kriser; 1) rapportering om VFU (2003), 2) rapporteringen om brister i lärarutbildningen (2004-2005), 3) rapporteringen om inriktningen Barn- och ungdomsvetenskap, BAUN (2008). Analysen visar att rapporteringen av dessa kriser är ensidig och att det oftast är andra aktörer än GU-personal som kommer till tals. Analysen visar också att GU är medskapare i kriserna och att brister i internkommunikationen är en bakomliggande orsak.

Man skulle kunna anta att de resultat som har kommit fram i denna undersökning liknar de resultat som skulle kommit fram om man hade analyserat varenda tidningsartikel som handlar om lärarutbildning i Sverige. Enligt Lindberg (2002) omtalas oftast lärarutbildning som ett objekt utan att det görs någon skillnad mellan olika inriktningar eller lärosäten. Det innebär att de nyheter som inte handlar specifikt om lärarutbildningen vid GU också påverkar bilden av lärarutbildningen vid GU.

Statistiken visar att lärarutbildningen på GU är en av landets största och populäraste lärarutbildningar, har hög andel forskning och flera sökanden per utbildningsplats och att en tydlig majoritet av de lärarstudenter som har tagit examen från Göteborgs universitets lärarutbildning är nöjda med sin utbildning (Göteborgs universitet, 2011, Universitets- och högskolerådet, 2015). Utifrån resultatet i denna undersökning kan det konstateras att detta är en bild som inte är synlig och att dessa fakta inte lyfts fram i nyhetsrapporteringen i varken DN, GP eller SvD 2001-2014.

Att negativa aspekter om lärarutbildningen dominerar i dagspressen, tycks inte vara något nytt fenomen och resultatet i denna undersökning har bekräftat hypotesen som fanns inför denna undersökning. Ett citat från en debattartikel skriven av en medarbetare på GU redan 2001 sammanfattar ganska bra vad som fortfarande gäller 2015: "Lärarutbildningen är ingen katastrof".

Det finns dessbättre inga belägg för att lärarutbildningen i Göteborg någonsin varit en katastrof. Däremot har den haft ett mycket gott rykte under vissa perioder och fått ta emot en del kritik under andra. Lärarutbildningen är kanske den mest komplexa utbildningen vid Göteborgs universitet. Sammanlagt medverkar cirka 35 institutioner. (GP, 2001-03-15)

Syftet med denna undersökning var förstås inte enbart att belägga hypotesen om att det mesta som skrivs om lärarutbildning är negativt, utan också att försöka förstå den medierade bilden och lära något av den. Vilken nytta kan GU och LUN ha av denna rapport?

Den utbyggnad som lärarutbildningen har framför sig 2015-2018 är en stor utmaning. GU och LUN uttrycker i olika styrdokument och kommunikationsplaner att man ska arbeta proaktivt och strategisk med extern kommunikation och hantering av medier. Fredriksson och Pallas (2014) undersökning visade att de flesta svenska myndigheter har anammat idén om att medier är något man måste anpassa sig till och att medierna många gånger beskrivs som en förlängning som möjliggör kommunikation med intressenter och målgrupper. Denna undersökning visar att dagspressen under åren 2001-2014 inte har utgjort någon förlängning av en bild av lärarutbildningen på GU som är önskvärd att förmedla. Lärarutbildningens intressenter och målgrupper finns på många olika nivåer eftersom lärarutbildningen befinner sig mitt emellan den statliga styrningen, skolans krav och kraven från akademien. Kanske är lärarutbildningen alltför komplex för att passa in i medielogiken? GU och LUN måste förhålla sig till det faktum att det är medierna som avgör vad som anses ha ett nyhetsvärde, vem som får komma till tals och vem som får sista ordet (Larsson, 2014).

Frågan är hur negativa och missgynnsamma nyheter i medier ska hanteras? Kan GU och LUN kliva fram och styra det som ska kommuniceras och påverka att fler positiva berättelser får plats i medierna? Resultatet i denna undersökning visar att det i flera artiklar under perioden 2001-2014 framträder en negativ bild av GU:s interna organisation. Det är olyckligt när medarbetare från GU skyller på varandra och bidrar till att sprida en negativ medial bild genom att gå ut i insändare och debattartiklar och kritisera den egna organisationen. Självklart kan man inte belägga medarbetare med munkavel, men när medarbetare väljer att gå ut i en debattartikel eller insändare i dagspressen och berätta om sitt missnöje med den egna organisationen är det ett uttryck för att den interna kommunikationen inte fungerar. Om inte internkommunikationen fungerar spelar det ingen roll hur mycket resurser som läggs på den externa kommunikationen. Den faktor som starkast präglar omgivningens bild är den egna personalen (Palm, 2006). GU är ett stort universitet och lärarutbildningen är utspridd på 35 institutioner, vilket ställer mycket stora krav på den interna kommunikationen. Lärarutbildningen är hela GU:s ansvar och medarbetarna på GU måste få en gemensam bild av vad lärarutbildningen är och varför den finns. Den bild som framträder i medierapporteringen är att det pågår en ständig dragkamp mellan olika intressenter och olika behov. Krav från skolan, det omgivande samhället, olika förväntningar på vad lärarutbildningen är och bör vara. Forskare såväl internt på GU, som externt,

uttalar sig om att lärarutbildningen bör förändras. Den är aldrig tillräckligt bra. Ovanpå det görs allt fler mätningar och jämförelser av skolelevers resultat, och lärarutbildningen pekats ut som skyldig, om och om igen. Mitt i allt detta är det en stor utmaning för alla inblandade att hitta en gemensam bild.

Grafström et al. (2013) menar att genom att ha synen på medier som en viktig kommunikationskanal, så finns risken för att det skapas ängslighet inom organisationen. I och med att man indirekt ger medierna en stärkt betydelse, så blir organisationen lättare ett ”byte” och ger medierna ökade möjligheter att agera moralisk domstol. Denna ängslighet kan leda till att det blir en maktförskjutning, från organisationerna och individerna till den mediala arenan.

Eftersom medielogiken inte ger utrymme för komplexa resonemang där en och samma händelse eller fråga kan ha både för- och nackdelar, och kan vara både rätt och fel beroende på perspektiv och situation, blir moraliskt laddade frågor lätt endimensionella i medierna – det finns ofta en bov som agerat felaktigt, ett offer och ibland också en hjälte som agerat önskvärt. De mer komplexa och problematiserade berättelserna får sällan plats - de passar inte den dominerande medielogiken. (Grafström et al. 2013:74)

Därför bör resurser främst läggas på att arbeta proaktivt för att minimera risken för mediala kriser och negativ ryktesspridning, i stället för att se medierna som en förlängning och ett mål i sig. Förutom att kvalitetssäkra själva utbildningsinnehållet, är alltså det viktigaste för GU och LUN att först och främst fokusera på att arbeta strategiskt med den interna kommunikationen.

Enligt Gerstl-Pepin (2007) påverkas debatten och utbildningspolitiken av hur skolfrågor och lärarutbildning porträtteras och omtalas i medier och hur det bäddas in i människors vardagssamtal. Därför är det också viktigt att GU och LUN kliver fram och tar plats i debatten, bemöter onyanserade uttalanden och bidrar till att belysa alla olika aspekter av lärarutbildning. En slutsats utifrån den kvantitativa analysen är att personer från GU inte särskilt ofta skriver debattartiklar om skolfrågor och lärarutbildning. 2012-2014 har det publicerats något fler artiklar än under tidigare år och i dem är det flera personer från olika delar av GU som är gemensamma avsändare. Detta är positivt utifrån ambitionen att stärka bilden av att lärarutbildningen är hela universitetets angelägenhet. LUN uttrycker i sin handlings- och verksamhetsplan att man ska bidra till att nyansera debatten. Orsaken till att det är få debattartiklar med någon från GU som har publicerats, har inte undersökts i denna uppsats. Om det beror på att det inte har skrivits några fler eller om det beror på att de inte har släppts igenom ”gatekeeping-processen” är därför oklart. Det behöver avsättas tid och resurser för att kommentera uttalanden i media, producera debattinlägg samt att arbeta för att stärka relationen med journalister. Det finns totalt fyra längre artiklar under 2001-2014 som berättar goda historier om lärarutbildningen. Hur kan LUN och GU arbeta för att få fler goda historier om lärarutbildningen publicerade, om det är ett mål? Dels handlar det om att skriva pressmeddelanden, dels om att bygga upp bra en bra relation med journalister. GU och LUN behöver stärka kontakterna med GP, som är den tidning som skriver

mest om lärarutbildningen på GU men också har en benägenhet att lyfta fram det negativa och i flera fall döljer positiva nyheter. Hur mycket resurser avsätts det idag till att kommunicera med pressen om det positiva som händer på lärarutbildningen?

GU och LUN kanske i viss mån kan påverka bilden av lärarutbildningen med strategiskt kommunikationsarbete. Enligt Grafström et al. (2013) bidrar organisationer själva till den mediala bilden genom att påverka och samspela med den rådande medielogiken. En majoritet av artiklar om lärarutbildning handlar dock inte om GU:s lärarutbildning utan om lärarutbildning som objekt. Frågan är i vilken utsträckning ett enskilt lärosäte kan påverka den generella bilden om lärarutbildning och läraryrket? De satsningar på kampanjer som genomförs av SKL och Skolverket är kanske det som kan åstadkomma mest när det gäller att förändra bilden av läraryrket och skolan? Kanske kan det i sin tur bidra till att påverka bilden av lärarutbildningen? Det vore intressant att undersöka utfallet av dessa kampanjer och att undersöka om och i vilken utsträckning dessa kampanjer verkligen förändrar något utgör ett intressant ämne för vidare forskning.

Ur GU:s perspektiv är det kanske positivt om det inte skrivs något. Efter 2008 förekommer inga mediala kriser och inga nyheter där GU:s lärarutbildning pekas ut, å andra sidan finns det inte heller några positiva berättelser om lärarutbildningen på GU på senare år.

Orsaken till att antalet artiklar om lärarutbildning i tryckt dagspress har minskat om man jämför 2001 med 2014 skulle kanske kunna bero på att alltmer sker via internet, men hur det förhåller sig vet vi inte utifrån denna studie. Att undersöka vem som är aktör och vad som skrivs om lärarutbildning på sociala medier är också ett intressant ämne för vidare forskning. I sociala medier har vem som helst möjlighet att uttrycka sina åsikter utan att det har föregåtts av någon redaktionell granskning. Med stor sannolikhet skulle de webbkommentarer som publicerades i GP i fallet ”BAUN-krisen” 2008, endast utgöra en bråkdel av den kritik som skulle kunna spridas via sociala medier idag. Sociala medier är något som LUN och GU måste förhålla sig till. Det är ännu en kanal som kan vara en plattform för strategiskt kommunikationsarbete, men det är också ännu en kanal som innebär att negativa nyheter kan spridas och kriser kan uppstå. Om LUN väljer att ha en yta på sociala medier är det viktiga aspekter att förhålla sig till. Lika snabbt som man kan sprida positiv information via sociala medier, kan även desinformation och rykten spridas. Detta bör man ha en plan för att hantera och bemöta.

Det svåraste att hantera när det gäller nyheter och mediala berättelser om lärarutbildning är kanske inte de nyheter där lärarutbildning är huvudnyhet, utan det kanske är nyheterna där lärarutbildningen är en del av en annan nyhet som är svårast att komma åt? De nyheter som handlar om olika problem i skolan och i samhället där det förekommer påståenden som får stå oemotsagda och som explicit och implicit antyder att ”allt är lärarutbildningens fel”. Lärarutbildningen måste bli bättre på läsinläring,

kräksjuka, samer, muslimer, sex och samlevnad etc. Eftersom denna undersökning har varit avgränsad till artiklar där ordet Göteborgs universitet förekommer, är de artiklar som hittats i denna undersökning med stor sannolikhet bara toppen av ett isberg av artiklar som uttrycker vad som saknas och borde ändras, både när det gäller skolan och lärarutbildningen.

Syftet med denna uppsats var inte att komma fram till lösningar, utan syftet var att få en överblick över den mediala bilden sedan lärarutbildningen blev hela GU:s ansvar 2001 och att problematisera och analysera de bakomliggande orsakerna till varför bilden i de undersökta dagstidningarna ser ut som den gör. Det blir på så vis en tillbakablick och en historisk översikt, som förhoppningsvis kan utgöra en grund och ett stöd i GU:s fortsatta arbete med att utbilda framtidens lärare.

Referenslista

- Altheide, D (1996). *Qualitative Media Analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage
- Asp, Kent (2000). *Medievalsundersökningen 1998 – teknisk rapport*. Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för Journalistik och Masskommunikation (JMG).
- Asp, Kent (1988). Politisk journalistik – studier i mediernas partiskhet och makt. I Carlsson. Ulla (red) *Forskning om journalistik – en antologi från NORDICOM-Sverige*. Nr 4-88. Göteborg: Grafikerna i Kungälv.
- Berglez, Peter (2010). Kritisk diskursanalys. I Ekström, M. & Larsson, L (red) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur
- Bergström, B & Boréus K (2012). *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur
- Bertilsson, Emil (2014). *Skollärare – Rekrytering till utbildning och yrke 1977-2009*. Uppsala: Uppsala universitet
- Ekström, M & Larsson, L. (2013). *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur
- Englund, Tomas (2012). Slaget om lärarutbildningen. I Englund, Tomas (red) *Föreställningar om den goda läraren*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB
- Falkheimer, J. & Heide, M. (2011). *Strategisk kommunikation – Forskning och praktik*. Lund: Studentlitteratur
- Fredriksson, M., & Pallas, J. (2014). *Den medialiserade myndigheten – En analys av svenska myndigheters anpassning till medielogiken*. JMG. Göteborgs universitet.
- Grafström, M., Petrelius Karlberg, P., Windell, K. (2013). *Föredöme eller fördömd? Medierna som moralisk domstol*. Falun: SNS Förlag
- Gerstl-Pepin, Cynthia I. (2007) Introduction to the Special Issue on the Media, Democracy, and the Politics of Education, *Peabody Journal of Education*, 82:1, 1-9
- Göteborgs universitet (2011). Synen på studierna. Lärarutbildningens alumner Göteborgsakademiker rapport 1. <http://medarbetarportalen.gu.se/analys/publicerat/> [2015-03-15]
- Göteborgs universitet (2013) Handlingsplan 2014 – 2016. Lärarutbildningsnämnden. http://lun.gu.se/digitalAssets/1464/1464517_lun-handlingsplan-2014-16_beslut.pdf [2015-03-15]
- Göteborgs universitet (2014). Kommunikationsstrategi för Göteborgs universitet. http://medarbetarportalen.gu.se/digitalAssets/1471/1471628_kommunikationsstrategi-beslutad.pdf [2015-04-22]
- Göteborgs universitet (2015). Tusen nya lärare – kommunikationsstrategi, Lärarutbildningsnämnden http://lun.gu.se/digitalAssets/1525/1525549_kommunikationsstrategi_lun_2015_04_08.pdf [2015-04-08]
- Göteborgs universitet (2015). Ansökningsstatistik lärarutbildningarna. <http://lun.gu.se/utbildning/informationsmaterial/ansokningsstatistik> [2015-06-09]

Hallsén, Stina (2013). *Läroarutbildning i skolans tjänst? En policyanalys av statliga argument för förändring*. Uppsala: Uppsala universitet.

Hvitfelt, Håkan (1988). Om den journalistiska formens betydelse. I Carlsson, Ulla (red) *Forskning om journalistik – en antologi från NORDICOM-Sverige*. Nr 4-88. Göteborg: Grafikerna i Kungälv.

Högskoleverket (2005). Högskoleverkets rapportserie 2005:17 R.
http://www.hsv.se/download/18.539a949110f3d5914ec800089184/0517R_1b.pdf [2015-03-15]

Högskoleverket (2011). Beslut om examen.
<https://www.hsv.se/publikationerarkiv/pressmeddelanden/2011/listanpabeslutomammneslararexamen.5.4dfb54fa12d0dded89580002451.html> [2015-03-31]

Johansson, Bengt (2008). *Ger mediebilden rättvisa?* SOM-rapport. <http://hdl.handle.net/2077/26403> [2015-03-15]

Krippendorff, K. (2012). *Content analysis: An introduction to its methodology*. Thousand Oaks, CA: Sage

Larsson, Larsåke (2014). *Tillämpad kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Ledin, J. & Moberg, U (2010). Textanalytisk metod. I Ekström, M. & Larsson, L (red) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Lindberg, O. (1999): Redaktionellt. I *Utbildning & Demokrati*. 8(2), s. 1-13

Lindberg, O. (2002). *Talet om läroarutbildning*. Örebro universitet

Linné, Agneta *Läroarutbildning i historisk belysning*, tillgänglig på www.lararnashistoria.se [2015-03-05]

Lärarnas Riksförbund (2015). *Kan bara de bästa studenterna bli bra lärare? En analys av studenter antagna till läroarutbildning 2014*.

Mral, B. & Vigsö, O. (2013). *Krisretorik*. Retorikförlaget. Serie: Örebro studies in rhetoric #8

OECD (2015). *Improving schools in Sweden – an OECD perspective*.
<http://www.oecd.org/edu/school/Improving-Schools-in-Sweden.pdf> [2015-05-13]

Palm, L. (2006). *Kommunikationsplanering – En handbok på vetenskaplig grund*. Lund: Studentlitteratur

Retriever Sverige (2015). <http://www.retriever-info.com/sv/> [2015-02-13]

Skolverket (2015). Kampanjen för det vidare. <http://www.skolverket.se/om-skolverket/om-oss/kampanjer> [2015-05-24]

Skolverket (2015). Pisa i korthet. <http://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/internationella-studier/pisa> [2015-05-24]

Skolvärlden (2015). *Läroarutbildningarna har varit svensk skolas enfant terrible*.
<http://skolvärlden.se/bloggar/kornhall> [2015-05-08]

SOU 1999:63. Regeringskansliet (1999). *Att lära och leda. En läroarutbildning för samverkan och utveckling*. <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/24676> [2015-03-31]

SOU 2008:109. Regeringskansliet (2008). En hållbar lärarutbildning.
<http://www.regeringen.se/sb/d/10005/a/116737> [2015-03-31]

Spitzmüller, Jürgen & Warnke, Ingo H. (2011): "Discourse as a 'linguistic object': methodical and methodological delimitations". I: *Critical Discourse Studies* 8(2)

Strömbäck, J. (2011). Strategisk politisk kommunikation. I Falkheimer, J. & Heide, M. (red) *Strategisk kommunikation – Forskning och praktik*. Lund: Studentlitteratur

Sveriges kommuner och landsting (2015). Myter och fakta, skola.
<http://skl.se/skolakulturfrtid/skolaforskola/sklssatsningarutvecklaskolan/myterochfakta.2093.html>
[2015-04-09]

Ted Global (2009). Chimamanda Ngozi Adichie: The danger of a single story.
http://www.ted.com/talks/chimamanda_adichie_the_danger_of_a_single_story?language=sv
[2015-03-15]

Universitets- och högskolerådet (2015). Antagningsstatistik <http://statistik.uhr.se/> [2015-03-31]

Wadbring, I. & Weibull, L. (2014). *Massmedier: nya villkor för press, radio och tv i det digitala medielandskapet*. Stockholm: Ekerlids förlag

Wiklund, Matilda (2012). Medialiserad utbildningspolitik – ett nedslag i utbildningsbevakning och debatt i svenska medier 2008. I Englund, Tomas (red) *Föreställningar om den goda läraren*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB